

**UCHWAŁA NR XXXVIII/745/2021
RADY MIASTA KIELCE**

z dnia 7 stycznia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021r.**

Na podstawie art. 18 ust.2.pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r poz 713)¹⁾, art. 4¹ ust. 1-2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)²⁾ oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) Rada Miasta Kielce uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się na 2021 rok Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

Na realizację zadań wynikających z Programu przeznacza się środki finansowe w kwocie 4 300 000 zł.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kielce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Kielce

Kamil Suchański

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej Ustawy zostały ogłoszone w Dz.U.z 2020r.poz. 1378

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej Ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2019r. poz.1818, Dz.U. z 2020r.poz.1492

Załącznik

do Uchwały Nr XXXVIII/745/2021

Rady Miasta Kielce

z dnia 7 stycznia 2021r

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
Miasta Kielce
na rok 2021**

KIELCE 2020

Wstęp

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.), . oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) na gminę nałożony jest obowiązek corocznego uchwalenia Programu a co za tym idzie realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dostosowany jest do potrzeb lokalnych oraz skierowany do wszystkich mieszkańców Kielc, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz w zakresie minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu czy narkotyków oraz występowania zagrożeń dotyczących szeroko rozumianego zdrowia psychicznego. Program wyznacza kierunki w ramach których Miasto Kielce zamierza podejmować działania określone w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz Narodowym Programie Zdrowia. Realizacja Programu zakłada współpracę wielu podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych itp., działających w obszarze profilaktyki uzależnień.

Podstawowym celem Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym głównie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Wzrost społecznej świadomości związanej z tematyką uzależnień, ograniczenie dostępności środków psychoaktywnych, opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej czy narkotykowej, pomoc rodzinom zmagającym się z problemami wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych oraz integracja społeczna i zawodowa osób dotkniętych uzależnieniami.

Podstawy prawne

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050)
3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.),
4. Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176)
5. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1057)
6. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn.zm.)
7. Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 z późn. zm.)
8. Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn.zm.)
9. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685)
10. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2365 z późn. zm.)
11. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821)
12. Ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020r poz.713)

ROZDZIAŁ I

Cele programu opracowane zostały zgodnie z wymogami przytoczonych wyżej ustaw oraz kierunkami określonymi w :

1. Narodowym Programie Zdrowia,
2. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce,
3. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Kielce
4. oraz na podstawie „Raportu diagnostycznego stanu problemów społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych oraz zasobów umożliwiających ich rozwiązywanie w Kielcach” stanowiącego załącznik do niniejszego Programu.

Ogólne cele programu

§ 1

1. Zintensyfikowanie oddziaływań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, zwłaszcza profilaktyki uniwersalnej czy selektywnej w środowisku szkolnym jak i pozaszkolnym. Poszerzenie kadry nauczycieli i profilaktyków i przygotowanie ich do prowadzenia programów średnio- i długookresowych. Poszerzenie oddziaływań profilaktycznych skoncentrowanych na „nowych” zagrożeniach, jak e-uzależnienia czy przemoc internetowa.
2. Ograniczenie procesu degradacji osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, zwłaszcza w zakresie redukcji szkód oraz zwiększenie dostępności do terapii dla osób uzależnionych, a w sposób szczególny współuzależnionych.
3. Poszerzenie możliwości uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy dla rodzin w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu, środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie oraz wychowywania się i egzystencji w rodzinie dysfunkcyjnej.
4. Zwiększenie oddziaływań edukacyjnych kierowanych do ogółu mieszkańców Kielc w zakresie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków psychoaktywnych i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe cele programu

§ 2

1. Rozwijanie i intensyfikowanie profilaktyki uniwersalnej zarówno w szkołach jak i w środowisku pozaszkolnym. Wprowadzanie programów profilaktycznych o charakterze średnio- czy długookresowym, zmniejszanie częstości prowadzenia pogadarek i wykładów profilaktycznych.
2. Poszerzenie kadry nauczycieli i profilaktyków przygotowanych do prowadzenia średnio- i długoterminowych programów profilaktycznych.

3. Rozwijanie działań mających na celu zwiększenie dostępności i poprawę skuteczności różnorodnych form terapii i pomocy dla osób uzależnionych, zwłaszcza w obszarze redukcji szkód oraz kontrolowania picia w przypadku osób nadużywających alkoholu.
4. Zwiększenie skuteczności interwencji i pomocy wobec osób bezdomnych zakłócających porządek publiczny i nadużywających alkoholu.
5. Zwiększenie dostępności terapii par i rodzin oraz mediacji rodzinnych poprzez odpowiednie przeszkolenie terapeutów rodzinnych i terapeutów uzależnień.
6. Rozwijanie i ewaluacja oddziaływań interwencyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i młodych dorosłych (studentów) oraz innych grup ryzyka dotyczących problemów zdrowotnych i przystosowawczych.
7. Monitorowanie przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i wyrobów nikotynowych oraz edukacja sprzedawców.
8. Prowadzenie i realizacja kampanii społecznych mających na celu edukację mieszkańców Kielc w zakresie zagrożeń powodowanych uzależnieniami (w tym e-uzależnieniami), przemocą czy związanymi z innymi formami nieprzystosowania społecznego.

ROZDZIAŁ II

Zadania i sposoby realizacji

§ 3

Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób z problemami uzależnień

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez:
  - 1) zajęcia umożliwiające odzyskiwanie funkcji społecznych, prowadzone w placówkach typu kluby abstyntenckie, centra, czy kluby integracji i reintegracji społecznej oraz domy pomocy społecznej, gdzie przebywają osoby uzależnione,
  - 2) zajęcia terapeutyczne, konsultacje psychologiczne i działania rehabilitacyjne dla osób z problemami uzależnienia oraz terapia dla sprawców przemocy prowadzone w szczególności w specjalistycznych ośrodkach terapeutycznych, pomoc

interwencyjna i terapeutyczna dla osób bezdomnych uzależnionych, szczególnie tych, którzy zakłócają porządek publiczny,

- 3) rozbudowę i wdrożenie programów pomocowych i terapeutycznych dla osób uzależnionych, szczególnie w zakresie redukcji szkód oraz programów uczących kontrolowania picia dla osób nadużywających alkoholu.

2. Efekt osiągnięcia zadania:

1) Wskaźniki ilościowe:

- a) liczba warsztatów i treningów,
- b) liczba programów,
- c) liczba osób z problemami uzależnienia uczestniczących w warsztatach, treningach, programach pomocowych i terapeutycznych,
- d) liczba sprawców przemocy uczestniczących w terapii,
- e) ilość godzin przeprowadzonych działań,
- f) liczba wykwalifikowanej kadry,

- 2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania

§ 4

Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna dla członków rodzin z problemem uzależnień oraz ofiar przemocy w rodzinie

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez:

- 1) zajęcia umożliwiające odzyskiwanie funkcji społecznych, prowadzone w placówkach specjalistycznych, klubach abstynenckich,
- 2) konsultacje psychologiczne, psychoterapia, terapia rodzinna i małżeńska, mediacje rodzinne oraz pomoc prawna dla osób współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików i innych członków rodzin dysfunkcyjnych, a także dla ofiar przemocy,
- 3) rozbudowę i wdrożenie programów pomocowych i terapeutycznych w zakresie pracy z rodzinami z problemem uzależnienia oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików i dorosłych z doświadczeniem wczesnodziecięcej traumy.

2. Efekt osiągnięcia zadania:

- 1) Wskaźniki ilościowe:
  - a) liczba warsztatów i treningów,
  - b) liczba osób współuzależnionych korzystających z pomocy terapeutycznej,
  - c) liczba osób z rodzin z problemem uzależnienia lub dysfunkcyjnych (DDA, DDD) korzystających z terapii,
  - d) liczba ofiar przemocy uczestniczących w terapii,
  - e) ilość godzin przeprowadzonych działań,
  - f) liczba wykwalifikowanej kadry,
- 2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania

§ 5

Profilaktyka uzależnień skierowana do społeczności lokalnej, w szczególności do dzieci i młodzieży

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez:
  - 1) realizację i ewaluację programów dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w szkołach, świetlicach, wyższych uczelniach oraz poprzez internet,
  - 2) udostępnianie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami możliwości zagospodarowania czasu wolnego,
  - 3) dofinansowanie obozów i kolonii z programem profilaktycznym/terapeutycznym dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych oraz pacjentów korzystających z leczenia odwykowego i ich rodzin, a także członków klubów abstynenckich,
  - 4) dofinansowanie działalności świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych,
  - 5) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, konferencji i festynów oraz uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach i konferencjach związanych z profilaktyką i promocją zdrowia psychicznego w szczególności do młodzieży,

sprzedawców wyrobów alkoholowych i tytoniowych oraz grup podwyższonego ryzyka.

2. Efekt osiągnięcia zadania:

1) Wskaźniki ilościowe:

- a) liczba realizowanych działań profilaktycznych i liczba ich odbiorców,
- b) liczba zajęć zagospodarowujących czas wolny dzieci i młodzieży oraz liczba ich odbiorców,
- c) liczba obozów i kolonii z programem profilaktycznym/ terapeutycznym i liczba ich uczestników,
- d) liczba świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych,
- e) liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w działaniach świetlic,
- f) liczba kampanii edukacyjnych,
- g) liczba konferencji,
- h) liczba festynów,
- i) liczba osób uczestniczących w kampaniach, konferencjach, festynach lub i innych imprezach o charakterze profilaktycznym,

2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania

§ 6

Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz readaptacji społecznej i zawodowej.

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez:

- 1) wspieranie działalności stowarzyszeń trzeźwościowych i klubu abstynenta dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin,
- 2) dofinansowanie działalności świetlic prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
- 3) dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej,

- 4) udostępnianie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami możliwości zagospodarowania aktywnie czasu wolnego, z programem profilaktycznym i socjoterapeutycznym,
  - 5) dofinansowanie obozów i kolonii z programem profilaktycznym/terapeutycznym,
  - 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych,
  - 7) wspieranie prowadzenia hostelu oraz zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków po ukończonej terapii i dofinansowanie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Efekt osiągnięcia zadania:
- 1) Wskaźniki ilościowe:
    - a) ilość osób biorących udział w zadaniu jednostkowym
    - b) ilość zajęć grupowych
    - c) ilość udzielonych usług indywidualnych
  - 2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania

§ 7

Prowadzenie działalności Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji, zwanego dalej Centrum

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez finansowanie funkcjonowania działalności Centrum.
2. Podstawowe zadania realizowane przez Centrum:
  - 1) działalność merytoryczna:
    - a) interwencja kryzysowa, pomoc i interwencja dotycząca uzależnień,
    - b) pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla dzieci i młodzieży, w szczególności zagrożonej uzależnieniami i przemocą,

- c) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
  - d) psychoterapia indywidualna i grupowa dla dorosłych, w szczególności dla tych, którzy wychowywali się w rodzinach z problemem alkoholowym i w rodzinach dysfunkcyjnych,
  - e) pomoc psychologiczna i rehabilitacja dla osób po kryzysach psychicznych i ich rodzin,
  - f) prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, studentów, również z wykorzystaniem Internetu
  - g) prowadzenie szkoleń specjalistycznych, szczególnie w zakresie uzależnień i problemów małżeńskich i rodzinnych,
  - h) prowadzenie konsultacji dla osób zajmujących się pomocą psychologiczną i pedagogiczną,
  - i) tworzenie i wdrażanie najbardziej skutecznych form profilaktyki, pomocy psychologicznej i terapii oraz ewaluacja oddziaływań pomocowych,
  - j) opracowanie i wdrożenie w porozumieniu z zainteresowanymi podmiotami programów redukcji szkód wynikających z nadużywania alkoholu i/lub środków psychoaktywnych,
  - k) prowadzenie badań mających na celu ocenę zagrożeń i czynników chroniących przed niedostosowaniem społecznym, dysfunkcjonalnością rodziny oraz badań związanych z alkoholizmem,
  - l) prowadzenie kampanii społecznych o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym,
  - m) współpraca z samorządami, instytucjami, osobami fizycznymi i stowarzyszeniami w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
- 3) obsługa administracyjna Centrum oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 4) Efekt osiągnięcia zadania:
- 1) Wskaźniki ilościowe:
    - a) Ilość porad terapeutycznych indywidualnych
    - b) Ilość porad psychologicznych w ramach interwencji kryzysowej
    - c) Ilość porad w ramach systemowej terapii par i rodzin

- d) Ilość porad w grupach terapeutycznych dla osób dorosłych
  - e) Ilość porad w grupach socjoterapeutycznych dla młodzieży
  - f) Ilość realizowanych w szkołach programów profilaktycznych
  - g) Ilość spotkań profilaktycznych oraz godzin edukacyjnych
  - h) Ilość uczniów, którzy wzięli udział w profilaktyce
  - i) Ilość szkoleń i warsztatów z pomocy psychologicznej oraz pedagogicznej dla studentów, pedagogów szkolnych oraz nauczycieli, a także policjantów, strażników miejskich i innych grup wraz z ilością dni, godzin warsztatowych oraz liczbą uczestników
  - j) Ilość konferencji czy zdarzeń profilaktycznych organizowanych lub współorganizowanych przez ŚCPIE wraz z liczbą uczestników
- 2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania

§ 8

Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zadanie będzie realizowane w szczególności poprzez:
- 1) tworzenie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
  - 2) inicjowanie i prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
  - 3) podejmowanie czynności prawnych w przypadkach naruszania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
  - 4) rozpatrywanie wniosków dotyczących procedury zobowiązania do leczenia odwykowego,
  - 5) kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia, usprawnienie procedury (w porozumieniu z zainteresowanymi podmiotami) administracyjnego zobowiązania do leczenia,
  - 6) inicjowanie działań w zakresie określonym przez art. 4¹ ust.1. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- 7) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miasta Kielce,
- 8) organizacja i/lub udział w regionalnych lub ogólnopolskich kampaniach, sympozjach, szkoleniach czy konferencjach edukacyjno – profilaktycznych,
- 9) inicjowanie nowoczesnych form profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ich ewaluacja,
- 10) współpraca z samorządami, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem do spraw Przeciwdziałania Narkomanii i innymi instytucjami, osobami fizycznymi, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi w zakresie profilaktyki.

2. Efekt osiągnięcia zadania:

1) Wskaźniki ilościowe:

- a) liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji,
- b) liczba rozpatrzonych spraw,
- c) liczba osób objętych działaniami,
- d) liczba osób skierowanych na badania do biegłych,
- e) liczba osób skierowanych do placówek leczenia odwykowego,
- f) liczba spraw skierowanych do Sądu,
- g) liczba wydanych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miasta Kielce,
- h) liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- i) liczba kampanii, konferencji, festynów i innych imprez o charakterze profilaktycznym,

2) Wskaźniki jakościowe: ocena efektywności realizacji jednostkowego zadania zmierzona przez realizatora zadania.

3. Wynagrodzenie członków GKRPA

Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Członkowi GKRPA za udział w posiedzeniach roboczych oraz w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę, zaś Przewodniczącemu Komisji 12%

minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2002 Nr 200, poz.1679, z późn. zm).

- 2) Za udział w posiedzeniu plenarnym GKRPA oraz przeprowadzenie wizji lokalnej jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji z zasadami określonymi w Uchwałach Rady Miasta Kielce, członkowi GKRPA przysługuje wynagrodzenie w wysokości 50 zł
- 3) Za udział w czynnościach nie wymienionych powyżej, związanych z realizacją ustawowych zadań Komisji zleconych przez Przewodniczącego przysługuje wynagrodzenie w wysokości 100 zł
- 4) Podstawą do naliczania wynagrodzenia jest podpisana przez Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Komisji lista uczestnictwa w posiedzeniach i innych działaniach Komisji. Wynagrodzenie wypłacane jest w rozliczeniu miesięcznym na podstawie listy wypłat podpisanej przez Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Komisji, przedłożonej do Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu w terminie do 3-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.
- 5) Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie przelewem na wskazane przez członka Komisji konto w terminie do 10-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.

ROZDZIAŁ III

Realizatorzy Programu

§ 9

1. Realizatorami Programu są:

- 1) Świątokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach,
- 2) Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Kielce.

2. Współrealizatorami Programu są:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kielcach,

- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach,
  - 3) SP ZOZ Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współzależnienia w Kielcach,
  - 4) Straż Miejska w Kielcach
  - 5) oraz inne jednostki organizacyjne i stowarzyszenia realizujące poszczególne, jednostkowe zadania
3. Określone w niniejszym programie zadania mogą być realizowane również we współpracy z innymi podmiotami, w tym także nie zaliczonymi do sektora finansów publicznych.

ROZDZIAŁ IV

Zasady finansowania niniejszego Programu

§ 10

1. Finansowanie realizacji zadań niniejszego Programu odbywać się będzie ze środków pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przedsiębiorcom oraz w miarę możliwości dodatkowo z innych środków własnych miasta Kielce. Planowane na rok 2021 łączne nakłady finansowe wynoszą 4 300 000 zł.
2. Zadania realizowane w ramach niniejszego Programu mogą być również finansowane ze środków finansowych Wojewody Świętokrzyskiego, Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, Powiatu Ziemskiego Kieleckiego oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także z darowizn i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.
3. Sprawozdanie z realizacji Programu należy przedłożyć Radzie Miasta Kielce do 31 marca 2022r.

RAPORT DIAGNOSTYCZNY STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYNIKAJĄCYCH Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU I ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ICH ROZWIĄZYWANIE W KIELCACH

Podstawę działania w zakresie diagnozy, profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych wynikających z nadużywania alkoholu na terenie miasta Kielce stanowi:

- zestawienie informacji uzyskanych od podmiotów realizujących zadania zabezpieczające jakość życia społeczności kieleckiej, jej bezpieczeństwo oraz właściwy rozwój,
- raporty z badań naukowych określających stopień zagrożenia alkoholizmem i szkód wynikających z nadużywania alkoholu przez mieszkańców miasta.

Wśród instytucji zajmujących się zbieraniem informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie miasta należy wymienić takie, jak: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komenda Wojewódzka i Miejska Policji, Wojewódzki Urząd Statystyczny, Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, Ośrodki Terapii Uzależnienia i Współzależnienia, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Urząd Miasta Kielce, itp.

Raport diagnostyczny dotyczący stanu problemów alkoholowych w Kielcach opracowany został w listopadzie 2020 roku i obejmuje opis problemów społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz zasobów umożliwiających rozwiązywanie tych problemów.

I. ZAGROŻENIA

INFORMACJA O STANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE KIELCE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

1. ZAGROŻENIA W CAŁEJ POPULACJI MIESZKAŃCÓW KIELC

Pośród różnych problemów życia społecznego, jakie występują w Kielcach, zamieszkałych przez prawie 183.000 ludzi, nadużywanie alkoholu oraz picie szkodliwe i ryzykowne wśród mieszkańców wyraźnie wybijają się na pierwsze miejsce. Dotyka on niemal każdą kategorię wiekową i grupę społeczno-zawodową. Z oficjalnych danych informujących o zakresie tej problematyki na terenie Polski, z uwzględnieniem poszczególnych województw (pochodzących np. z ogólnopolskich badań PARPA i Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie oraz projektu EZOP¹) wynika, że w Polsce i Kielcach występują różne kategorie problemów alkoholowych co obrazuje poniższa tabela

Tab.1. Populacja osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe na podstawie badań EZOP)

		W Polsce – 38,0 mln	W Kielcach – 183 tys. mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 760 tys.	ok. 3,7 tys.
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 7,4 tys.
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 7,4 tys.
Osoby pijące szkodliwie	5 – 7% populacji	ok. 1,9 – 2,7 mln	ok. 9,2 – 12,8 tys.

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli pozwala stwierdzić, że w Kielcach liczba osób borykających się z problemem alkoholowym nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Szczególnie należy zwrócić uwagę na liczbę osób pijących szkodliwie, która waha się od ok. 9,2 do 12,9 tys. mieszkańców. Są to osoby, które potencjalnie mogą stać się uzależnionymi od alkoholu. Mając na uwadze to, że zarówno osoby uzależnione jak i pijące

¹ Moskalewicz J., Kiejna A., Wojtyniak B. (2012). Kondycja psychiczna mieszkańców Polski.

Województwo świętokrzyskie znajduje się na drugim miejscu w Polsce (po woj. łódzkim) pod względem rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych, w tym uzależnień.

szkodliwe żyją w rodzinach, problemem alkoholowym objętych jest około 30 tysięcy mieszkańców Kielc. Każda z ww. osób wymaga zróżnicowanej pomocy terapeutycznej, psychologicznej lub interwencyjnej związanej z występującymi u nich problemami alkoholowymi.

Mieszkańcy Kielc z takiej pomocy mogą korzystać m.in. w trzech publicznych ośrodkach leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia (tab.2.). Z odwykowej terapii ambulatoryjnej w roku 2018 korzystało 2363 osoby, zaś z terapii dla osób współuzależnionych - 586. Razem w n/w ośrodkach terapeutycznych odwykowych z pomocy korzystało 2949 osób. W roku 2019 z terapii odwykowej dla osób uzależnionych korzystało – 2178 osób a dla współuzależnionych – 525. Razem w terapii brały udział 2703 osoby. Do końca września b.r. z terapii ambulatoryjnej skorzystało 1557 osób uzależnionych i 360 współuzależnionych. Wyraźnie widać tendencję spadkową.

Tab.2. Liczba osób korzystających z pomocy publicznych ośrodków leczenia uzależnień w Kielcach

Ośrodek	Uzależnieni			Współuzależnieni			Razem		
	2018	2019	30.09.2020	2018	2019	30.09.2020	2018	2019	30.09.2020
Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy ul. J. Nowaka Jeziorańskiego 65	517	610	396	200	195	144	717	805	540
Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym ul. Grunwaldzka 45	778	737	520	85	95	59	863	832	579
Przychodnia Leczenia Uzależnień Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy z siedzibą w Kielcach ul. Jagiellońska 72 (od 01.10.2020r. Przychodnia ma siedzibę przy ul. Szczecińskiej 40)	1068	831	641	301	235	157	1369	1066	798
Razem:	2363	2178	1557	586	525	360	2949	2703	1917

Rodziny, w których występuje problem alkoholowy są obciążone ryzykiem występowania przemocy. Nie możemy uogólniać problemu i twierdzić jednoznacznie, że nadużywanie alkoholu równa się stosowaniu przemocy. Jednak musimy pamiętać, że alkohol „odcina” mechanizmy kontrolne i powoduje, że do tej przemocy może dojść znacznie łatwiej. Osoby stosujące przemoc, jak i będące jej ofiarami korzystają z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kielcach (tab.3.).

Tab.3. Liczba osób korzystających z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kielcach w Kielcach

Osoby korzystające z pomocy SOW	Rok		
	2018	2019	do 30.06.2019
Liczba rodzin, która skorzystała z pomocy SOW w tym:	1 028	1 046	480
- ofiar przemocy	876 osób (4% uzależnionych)	661 osób (5% uzależnionych)	340 osób (2% uzależnionych)
- sprawców przemocy	679 osób (48% uzależnionych)	394 osoby (60% uzależnionych)	148 osób (50% uzależnionych)
Liczba osób stosujących przemoc, która skorzystała z oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (zajęcia indywidualne)	131 osób (38% uzależnionych)	110 osób (47% uzależnionych)	41 osób (29% uzależnionych)

Jak wynika z powyżej tabeli, liczba sprawców przemocy, zdiagnozowanych jako osoby uzależnione od alkoholu i korzystających z pomocy Ośrodka waha się pomiędzy 29% a 47%. Osoby te powinny jednocześnie odbywać zarówno terapię dla sprawców przemocy jak i uczęszczać na terapię odwykową. To umożliwi im szybszy powrót do zdrowego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie.

Według danych ze ŚCPiE, Ośrodków Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, MOPR różnorodną terapią objętych jest około 30% osób uzależnionych oraz około 20-30% członków rodzin gdzie jest lub był nadużywany alkohol.

Dostępność alkoholu w Kielcach

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019.2277 ze zm.) oraz przepisy prawa miejscowego, tj.:

1. Uchwała Nr **LIX/1318/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 26 lipca 2018 r.** w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta Kielce (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2018 r. poz. 2736),
2. Uchwała Nr **XXXI/603/2020 Rady Miasta Kielce z dnia 23 lipca 2020 r.** w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta Kielce miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży oraz ograniczenia

nocnej sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2020 r. poz. 2863)

Tab.4. Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2019-2020		
Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020
Limit zezwoleń na sprzedaży napojów alkoholowych		
do spożycia poza miejscem sprzedaży		
A – do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	450	450
B – powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	400	400
C – powyżej 18% zawartości alkoholu	400	400
do spożycia w miejscu sprzedaży		
A – do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	250	250
B – powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	200	200
C – powyżej 18% zawartości alkoholu	200	200

Zgodnie ze zmianą *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, Rada Gminy została zobowiązana do ustalenia w drodze uchwały maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy, odrębnie dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, z podziałem na przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży, a także zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W 2020 roku limity zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostały na niezmiennym poziomie.

W roku 2020 została przyjęta nowa uchwała w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta Kielce miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży oraz ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych. W uchwale zmieniono sposób pomiaru odległości punktu sprzedaży napojów alkoholowych od obiektów chronionych. Zrezygnowano ze strefy o zasięgu 30 m na rzecz odległości 50 m mierzonych najkrótszą drogą dojścia (od wejścia do punktu sprzedaży do wejścia do obiektu chronionego lub w przypadku ogrodzenia stałego od tegoż ogrodzenia). W nowej uchwale zmieniono listę obiektów chronionych wykreślając uczelnie, kąpieliska, jednostki wojskowe i areszty śledcze oraz niektóre miejsca pamięci narodowej w Kielcach. Ponadto zmieniono także zapis w kwestii ochrony praw nabytych (dotychczasową ochronę przedsiębiorcy zastąpiono ochroną punktu sprzedaży), jest to związane z możliwością

powstania w pobliżu już istniejącego punktu sprzedaży napojów alkoholowych obiektów chronionych np.: żłobków, przedszkoli.

Tab.5. Ilość wydanych koncesji

Wyszczególnienie	Rok		
	2018	2019	do 30.06.2020
handel			
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	369	356	359
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	353	350	353
powyżej 18% zawartości alkoholu	355	346	350
gastromia			
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	183	188	176
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	132	138	131
C – powyżej 18% zawartości alkoholu	113	115	113

Tab. 6. Ilość zarejestrowanych lokalizacji z koncesjami

Wyszczególnienie	Rok		
	2018	2019	do 30.06.2020
Ogólna liczba zarejestrowanych lokalizacji z koncesjami	519	565	555
Handel	360	373	375
Gastronomia	159	192	180

Tab.7. Wpływy do budżetu miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

	Rok		
	2018	2019	do 30.09.2020
Ilość środków	4 793 504,15	4 884 244,14	5 039 852,00

Tab.8. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Miasta Kielce w latach 2017 -2019

Rok	Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Miasta Kielce (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców)			
	do 4,5% (oraz piwo)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	Razem
2017	79 479 748,55	26 035 638,62	107 998 096,32	213 513 483,49
2018	82 857 772,87	27 587 719,56	111 734 298,61	222 179 791,04
2019	82 824 660,60	29 392 243,65	117 351 422,18	229 568 326,43

Na podstawie powyżej przedstawionych danych statystycznych możemy zaobserwować, że od roku 2019 nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych lokalizacji z koncesjami, co jest wynikiem powstawania przede wszystkim nowych punktów gastronomicznych na kieleckim rynku alkoholowym. Powoduje to widoczny wzrost wpływów ilości środków finansowych do budżetu miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Szczególnie widoczny wzrost nastąpił w 2020r., kiedy to wpływy na koniec III kwartału są wyższe niż wpływy za cały rok 2019 (30.09.2020 – 5 039 852,00zł; 2019 – 4 884 244,14zł). Ten wzrost możemy w jakimś stopniu wiązać z pandemią, ponieważ według naukowych badań mechanizmem psychiki ludzkiej służącym stłumieniu negatywnych emocji jest sięganie po substancje psychoaktywne, a w szczególności po alkohol. Przedłużająca się niepewność o przyszłość swoją i bliskich, izolacja społeczna czy zaburzenia trwałych schematów funkcjonowania sprzyjają ryzykownemu spożyciu alkoholu. Jednym z wniosków wynikających z badania zespołu badawczego kierowanego przez prof. Jana Chodkiewicza, realizowanego w ramach projektu „Życie w dobie pandemii”, jest prawie 30% grupa badanych pijących ryzykownie alkohol. Jest to duża grupa, która jeżeli nie otrzyma odpowiedniej pomocy terapeutycznej i psychologicznej, może pogłębić swoje uzależnienie od alkoholu. Dlatego zadaniem dla państwa i poszczególnych samorządów powinno być eliminowanie zjawiska picia ryzykownego i szkodliwego, będącego bezpośrednią przyczyną szkód zdrowotnych i społecznych.

W tabeli przedstawiającej wartość alkoholu sprzedanego na terenie miasta Kielce w latach 2017-2019, rok do roku występuje widoczny wzrost sprzedaży przede wszystkim alkoholi wysokoprocentowych. Może to oznaczać, że zarówno w Kielcach jak i w Polsce występują dwa różne trendy konsumenckie, uwzględniające w swych zakupach alkohole wysokoprocentowe. Pierwszy z nich tzw. trend „premiumizacji” wynika z rosnącej zamożności Polaków i polega na zakupie alkoholi droższych. W tym przypadku liczy się walor smakowy, marka alkoholu. Są to m.in. whiskey, cognac, brandy, gin czy rum. Sprzyja to tworzeniu konsumpcji jakościowej. Drugim trendem, który widoczny jest już od kilku lat to wysoka sprzedaż wódek smakowych potocznie nazywanych „małpkami” czy „szczeniaczkami”. W 2016 na polskim rynku pojawiło się 26 nowych wariantów wódek o pojemności 100ml, z kolei w 2017 roku wprowadzono aż 46 rodzajów. Ich niewielki format i niska cena przyczyniły się do stworzenia nowego sposobu picia alkoholu wysokoprocentowego – w samotności i bez kontroli. Ten rodzaj picia ewidentnie sprzyja picciu ryzykownemu i szkodliwemu, szczególnie przez osoby młode i kobiety.

Według danych GUS w zeszłym roku statystyczny Polak wypił 9,78 litra czystego alkoholu i jest to kolejny rok, w którym odnotowujemy wzrost spożycia. Jest to mało optymistyczny wynik, ponieważ pandemia, izolacja w czasie kwarantanny oraz silny stres, jaki przeżywają Polacy, może przyczynić się do jeszcze większego wzrostu w roku bieżącym. Niestety to może oznaczać, że w niedługim czasie wzrośnie liczba osób uzależnionych od alkoholu. Dlatego ważnym jest, aby rządzący zaangażowani w walkę z epidemią koronawirusa, również w sposób odpowiedzialny prowadzili politykę społeczną mającą na uwadze problemy związane z nadużywaniem alkoholu.

Podsumowując przedstawione dane statystyczne dotyczące wielkości spożycia i sprzedaży wyrobów alkoholowych można zauważyć, że tak jak w całej Polsce również w Kielcach rozmiar problemów z nadużywaniem alkoholu stanowi poważne zagrożenie dla zdrowego funkcjonowania wszystkich jego mieszkańców. Musimy pamiętać, że w Polsce alkohol jest jedną z trzech najważniejszych przyczyn przedwczesnej śmierci i rocznie zabija ok. 12 tys. osób, czyli populację jednego małego miasteczka. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na najbardziej zagrożone grupy społeczne: młodzież, młodzież dorosła oraz kobiety, ponieważ stanowią oni coraz większą grupę, która musi korzystać z pomocy ośrodków odwykowych. Problemy alkoholowe negatywnie wpływają nie tylko na stan zdrowia, ale również na życie rodzinne, zawodowe, społeczne i moralne mieszkańców.

2. BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PUBLICZNYM

Zgodnie z art. 18 ust. 8 i art. 18³ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019.2277 ze zm.) członkowie GKRPA wraz z funkcjonariuszami Policji, Strażnikami Miejskimi oraz pracownicy Biura Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Kielce uczestniczą w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Przedmiotem kontroli jest przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń określonych w ustawie, ze szczególnym uwzględnieniem zakazu sprzedaży nieletnim, nietrzeźwym oraz zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych. Podczas czynności kontrolnych prowadzone są rozmowy profilaktyczne z właścicielami sklepów, punktów gastronomicznych oraz sprzedawcami, mające na celu wyjaśnianie przepisów prawnych, uświadamianie skutków sprzedaży alkoholu nieletnim. Omawiane są sposoby odmowy sprzedaży alkoholu klientom nieletnim i nietrzeźwym. Kontrole mają charakter prewencyjny lub prowadzone są po wpłynięciu skargi dot. łamania *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* w danym punkcie sprzedaży napojów alkoholowych.

1. Komenda Miejska Policji w Kielcach

a/ bezpieczeństwo na drogach

Według danych statystycznych przesłanych przez Komendę Miejską Policji w Kielcach na terenie zarówno miasta jak i powiatu kieleckiego odnotowano następującą liczbę zdarzeń z udziałem nietrzeźwych kierowców:

W roku 2015

- 73 wypadki drogowe w tym 7 ze skutkiem śmiertelnym. W wyniku zaistniałych wypadków rannych zostało 91 osób. W roku 2015 miało miejsce 117 kolizji z udziałem osób nietrzeźwych.

W roku 2019

- 55 wypadków drogowych w tym 1 ze skutkiem śmiertelnym. W wyniku zaistniałych wypadków rannych zostało 61 osób. W 2019 roku miało miejsce 146 kolizji z udziałem osób nietrzeźwych.

Porównując rok 2015 i 2019 należy zauważyć tendencję spadkową wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców.

Do istotnych elementów realizacji działań profilaktycznych należą kampanie społeczne, które mają swoim zasięgiem dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców Kielc w celu rozszerzenia wiedzy i zmiany zachowania wobec określonego problemu społecznego. W 2020r przeprowadzona została kontrola przez kielecką policję z udziałem członków GKRPA, w ramach kampanii społecznej „Stop pijanym kierowcą”. W trakcie kontroli kierowcy otrzymali ulotkę informacyjną „Alkohol niszczy życie. Zanim wsiądziesz do samochodu – pomyśl!”. Prowadzę? Nie piję?” oraz długopisy z umieszczonym hasłem „Jestem odpowiedzialnym kierowcą. Nie prowadzę po alkoholu”.

b/ bezpieczeństwo w miejscach publicznych

Według danych otrzymanych z Komendy Miejskiej Policji w Kielcach w 2019 r. na terenie miasta zatrzymano i przewieziono do Pomieszczeń Dla Osób Zatrzymanych (PDOZ) w celu wytrzeźwienia 988 osób, (w tym 903 mężczyzn i 85 kobiet). Od stycznia do października 2020r. widocznie wzrosła liczba zatrzymanych osób i wyniosła 1 258, (w tym 1 150 mężczyzn i 108 kobiet). Jednym z powodów tego wzrostu może być stan pandemii i konieczność pozostania w domu, co sprzyja powstawaniu napięć, sytuacji stresujących oraz konfliktów rodzinnych. W obliczu stresu część osób sięga po alkohol uważając, że jest to sposób na rozwiązanie problemów. Oczywiście jest to rozwiązanie krótkotrwałe, które może

doprowadzić do kolejnych, często poważniejszych konsekwencji np. uzależnienia lub przemocy.

2. Straż Miejska w Kielcach

Do najważniejszych zadań, jakie należą do Straży Miejskiej w Kielcach jest ochrona spokoju mieszkańców oraz utrzymanie porządku publicznego. Funkcjonariusze Straży Miejskiej wielokrotnie interweniują wobec osób łamiących *ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, a także dopuszczających się naruszenia przepisów porządkowych spowodowanych stanem upojenia alkoholowego i nietrzeźwości. Wobec tych osób stosowane są ustne upomnienia, mandaty karne lub kierowane są wnioski do Sądu Rejonowego w Kielcach.

3. ZAGROŻENIA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

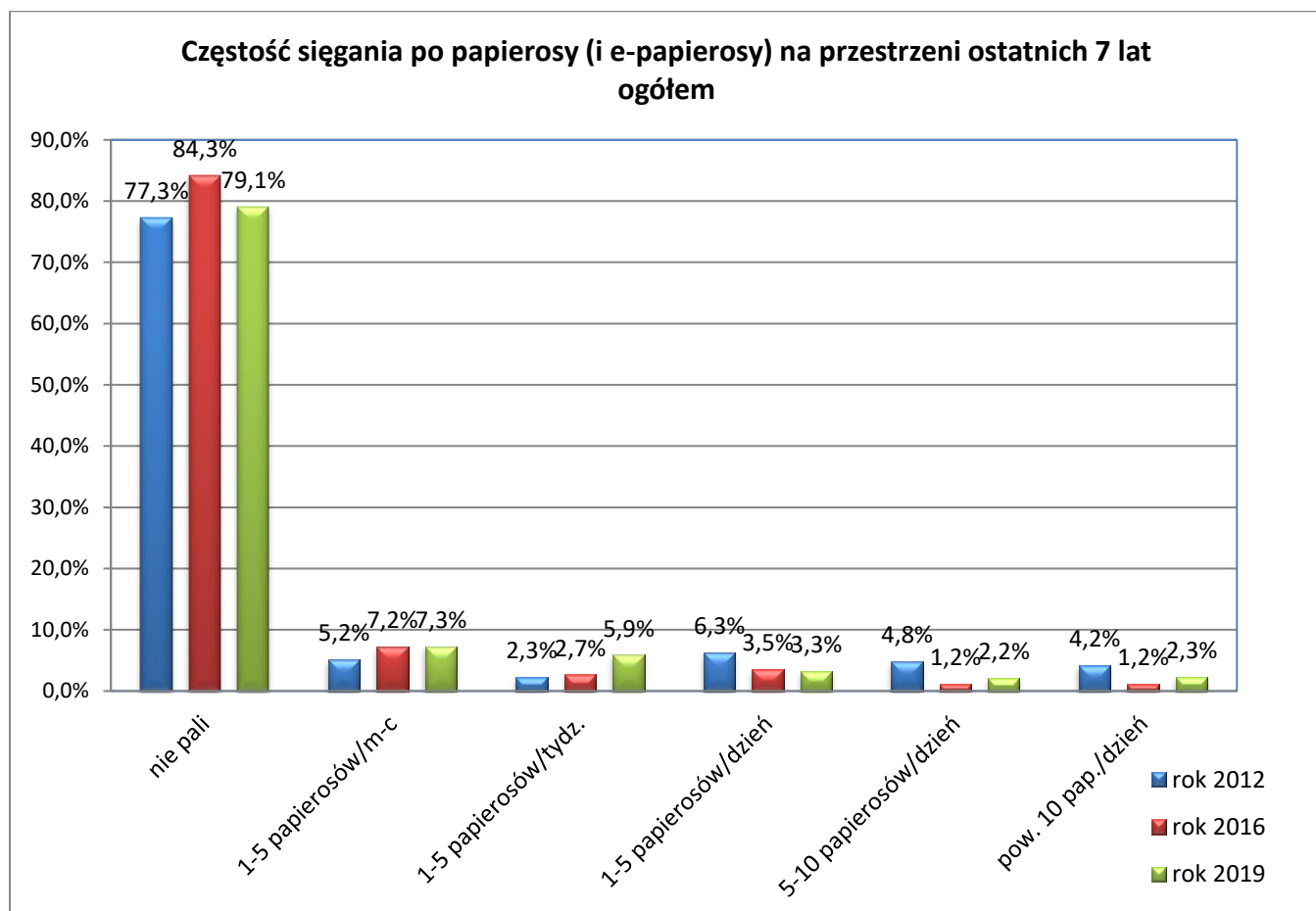
Szczególne miejsce w diagnozie stanu problemów alkoholowych zajmuje badanie zagrożeń związanych z używaniem alkoholu przez dzieci i młodzież, w tym młodzież studencką. Można w tej grupie społecznej zauważyć znaczący wzrost używania alkoholu i problemów z tym związanych. W ostatnich latach zagrożenia badano głównie w grupie młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

W 2020 roku został sporządzony raport z badań, których celem było zarówno oszacowanie zmienności zagrożeń (alkoholizm, narkomania, e-uzależnienia i przemoc) wśród młodzieży, jak również zebranie i przeanalizowanie opinii uczniów na temat oddziaływań profilaktycznych. Projekt realizowany był w 2008, 2012, 2016 i 2019 roku i objął łącznie ponad 3580 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Kielce.

Projekt realizowany był przez Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, Referat Promocji Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Kielce oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy ze stowarzyszeniami.

Wyniki badań porównawczych pozwoliły na wyciągnięcie opisanych niżej wniosków.

PALENIE PAPIEROSÓW I E-PAPIEROSÓW

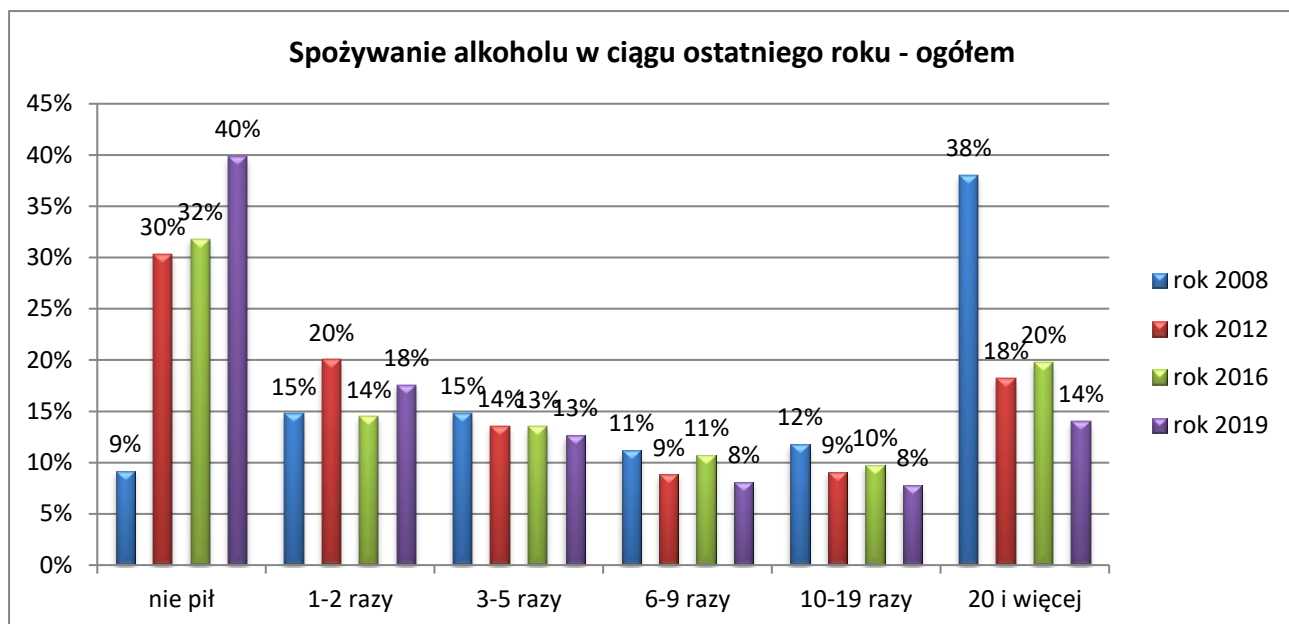

Wyk.1. Palenie papierosów

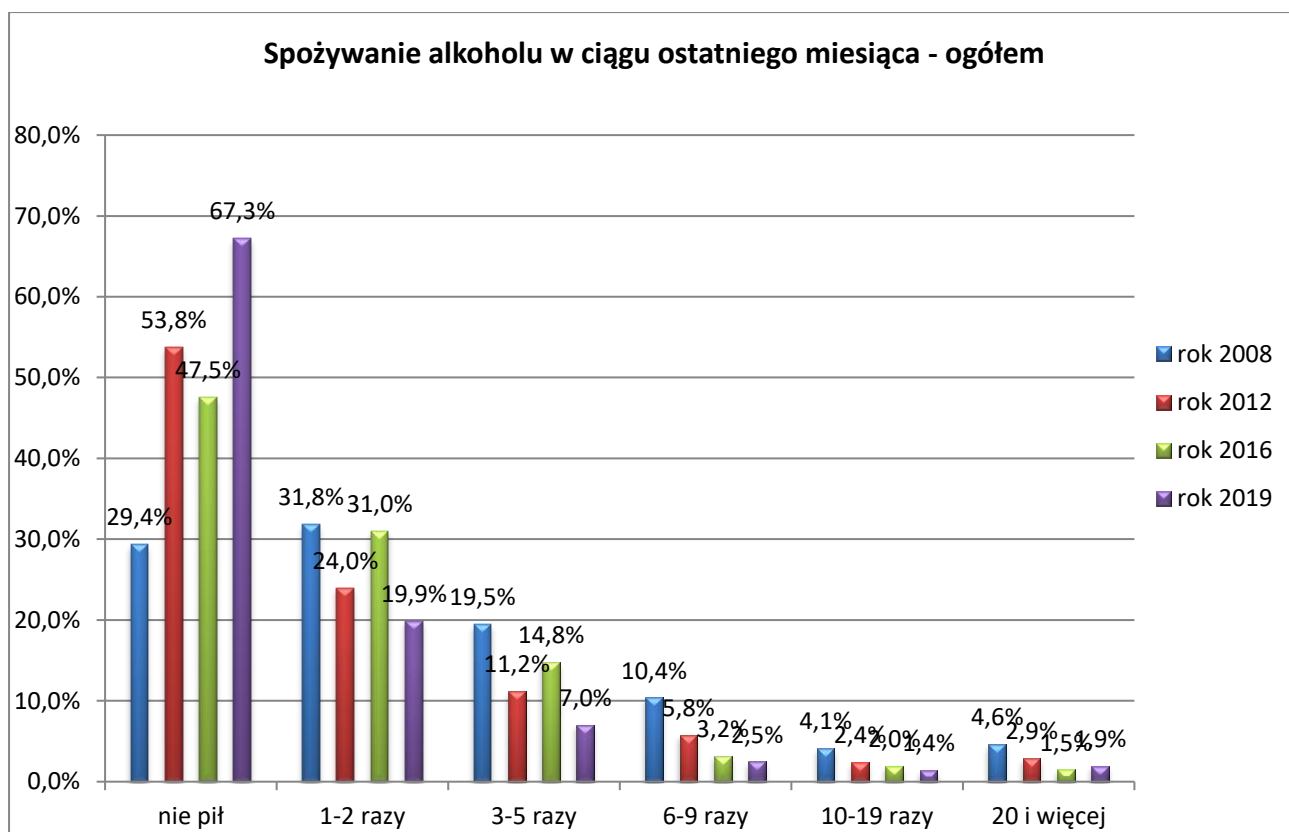
Palenie papierosów po spadku w 2016 roku wzrosło. Do palenia przyznaje się 21% młodzieży, przy czym odsetek ten jest nieco większy u dziewcząt (23%). Najczęściej młodzież pali od 1 do 5 papierosów na miesiąc lub tydzień. Niestety, ponad 7% badanych pali kilka papierosów dziennie, w tym 2% powyżej 10 dziennie. W tej ostatniej grupie dwukrotnie przeważają chłopcy.

ALKOHOL

W ciągu 11 lat (2008-2019) spadło spożycie alkoholu przez młodzież.

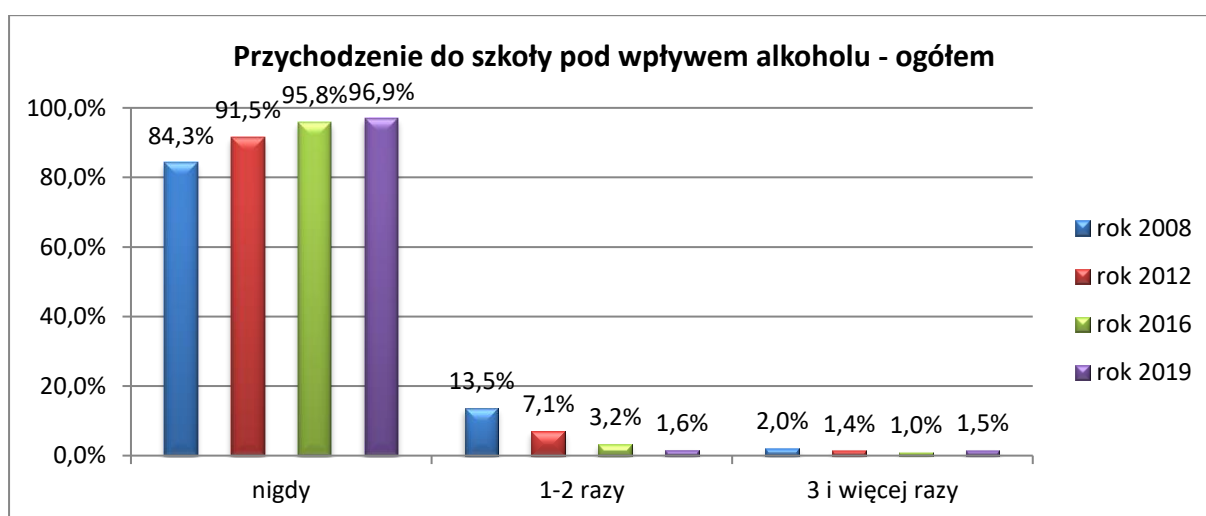

Wyk.2. Spożycie alkoholu w roku poprzedzającym badanie

Wyk.3. Spożycie alkoholu w miesiącu poprzedzającym badanie

1. Istotnie wzrosła liczba uczniów, którzy przez cały rok przed badaniem nie mieli kontaktu z alkoholem z 32% w 2016 do 40% w 2019. Brak w tym względzie różnic między chłopcami i dziewczętami. Około 60% spośród nich miało kontakt z alkoholem w ciągu roku przed badaniem. Z 47% do 67% wzrósł też odsetek uczniów nie mających kontaktu z alkoholem w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie.
2. Prawie 13% pije alkohol częściej niż 3 razy w miesiącu. Jest to grupa wysoce zagrożona, przy czym brak tu większych różnic między dziewczętami i chłopcami.
3. Spośród używających alkoholu 30% przy swoim ostatnim picu określiło stopień upojenia jako znaczny (4 i więcej na skali 6-punktowej). Maksymalne upojenie 6 punktów zaznaczyło 8,7% dziewcząt i 13,5% chłopców.

Wyk.4. Przebywanie w szkole pod wpływem alkoholu

4. Znacznie spadł odsetek uczniów, którzy przebywali w szkole pod wpływem alkoholu – z 15% w 2008 do 3% w 2019 roku. Częściej się to zdarzało chłopcóm (3,6%) niż dziewczętom (2,7%), ale różnice nie były duże.
5. Podsumowując: wzrósł odsetek uczniów nie spożywających alkoholu (40%). Jest jednak 13% grupa uczniów wysoce zagrożona, pijąca alkohol przynajmniej 3 razy w miesiącu. Niestety, wzorce picia dziewcząt upodobniają się do wzorców picia chłopców. Szczególnie dotyczy to wieku 12-15 lat. Blisko 20% chłopców swój pierwszy kontakt z alkoholem lokuje około 10 roku życia, w przypadku dziewcząt jest to 12-13 lat.

NARKOTYKI

1. Wzrósł odsetek uczniów, którzy nigdy nie próbowali narkotyków (z 76% w 2008 do 88% w 2019 roku). Niemniej blisko 12% uczniów przyznaje się do zażycia narkotyku. W grupie tej przeważają chłopcy (14,2%) w odróżnieniu do dziewcząt (9,6%).
2. Blisko 6% badanych używało narkotyk przynajmniej 3 razy w ciągu roku poprzedzającego badanie, w ciągu miesiąca przed badaniem częściej niż 3 razy brało narkotyk 2%. Różnice między dziewczętami i chłopcami nie są duże.
3. Podsumowując: choć istotnie wzrósł odsetek uczniów nie eksperymentujących z narkotykami, to niepokoi grupa 6% spośród badanej młodzieży, która zażywa przynajmniej 3 razy w roku narkotyk, 1/3 spośród nich (2%) zażywa narkotyk przynajmniej 3 razy w ciągu miesiąca.

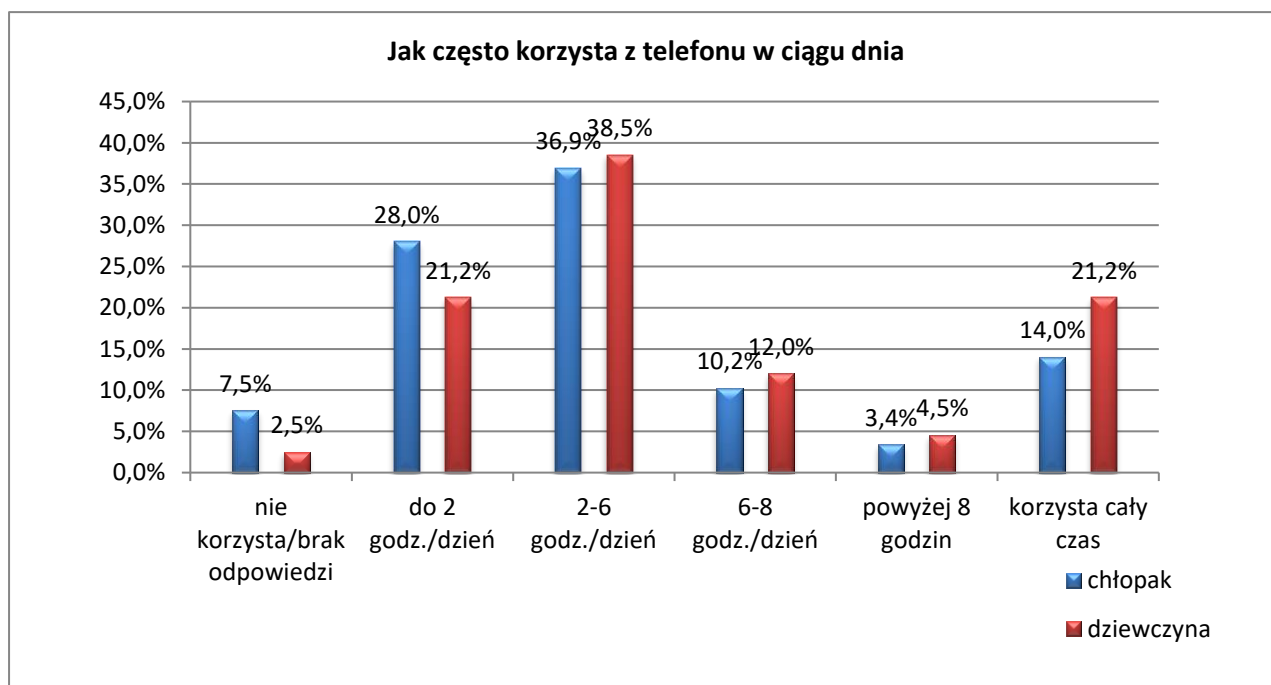
Wyk.5. Kontakt z narkotykami

Tab.9. Częstość brania narkotyków w miesiącu poprzedzającym badanie

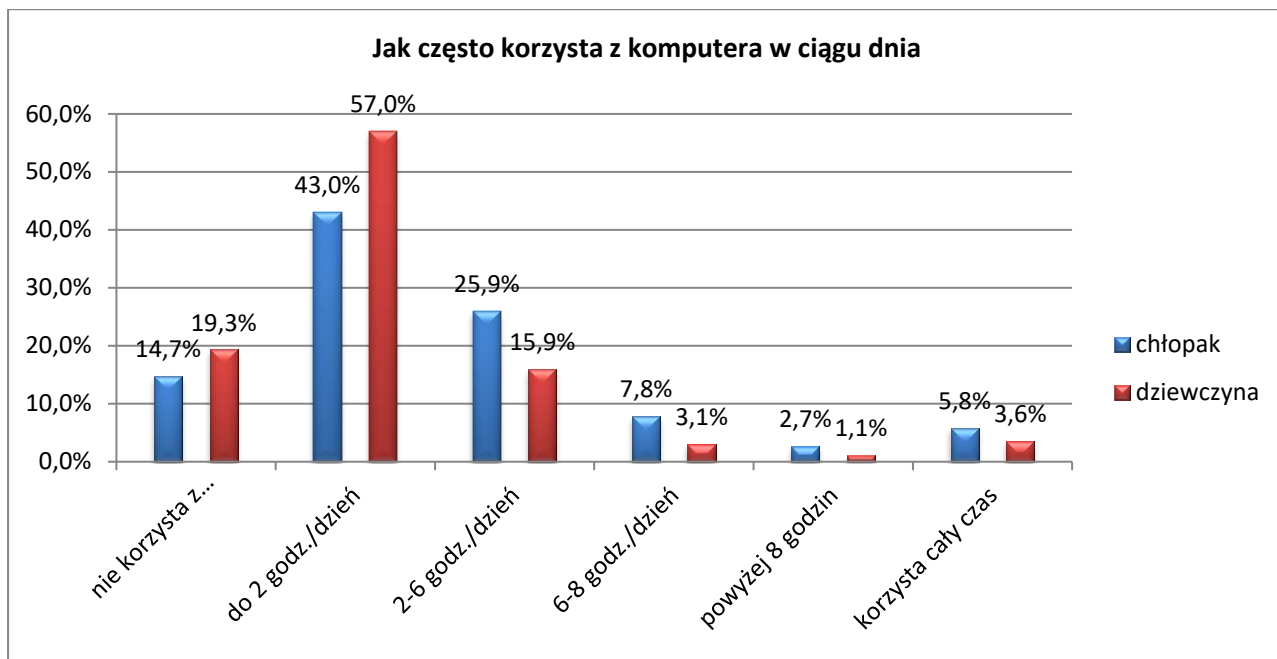
Częstość brania narkotyku w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie	rok 2008	rok 2012	rok 2016	rok 2019
wcale	91,4%	93,2%	95,5%	94,5%
1-2 razy	4,7%	4,3%	3,3%	3,4%
3-5 razy	1,2%	0,8%	0,7%	0,3%
6 i więcej razy	0,5%	0,7%	0,3%	0,5%
bierze regularnie	1,3%	0,7%	0,3%	1,2%

ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z UŻYWANIEM TELEFONU I KOMPUTERA

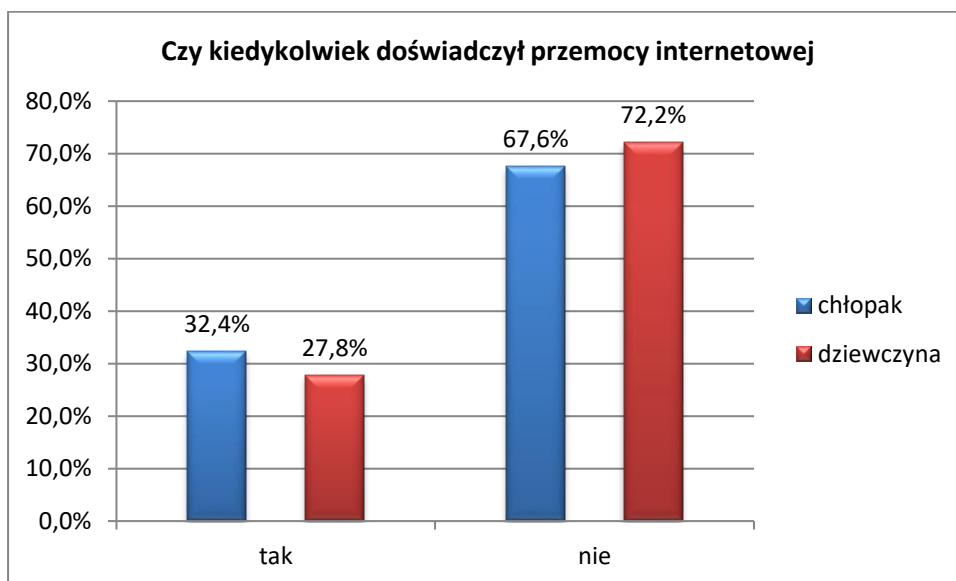
1. Tylko 35% chłopców i 23% dziewcząt korzysta w ciągu dnia sporadycznie z telefonu. Natomiast ponad 25% dziewcząt i 17% chłopców korzysta z telefonu cały czas, czyli nie rozstaje się z nim. Jest to nowe zagrożenie.
2. Korzystanie z komputera również niepokoi. Ponad 35% chłopców i 21% dziewcząt nie korzysta codziennie z komputera. Natomiast powyżej 16% chłopców i blisko 8% dziewcząt korzysta z komputera przeciętnie powyżej 6 godzin dziennie.
3. Niepokoi wysoki odsetek młodzieży, która doświadczyła przemocy internetowej: 32,4% chłopców i 27,8% dziewcząt. Wśród form przemocy i agresji dominują złośliwe komentarze, wulgaryzmy i obraźliwe memy. Specyfiką spotykaną u dziewcząt jest buntowanie kolegów i koleżanek przeciwko nim i ujawnianie intymnych informacji, u chłopców zaś wulgaryzmy.
4. Podsumowując: około 20% badanej młodzieży nadmiernie korzysta z telefonu i komputera, 30% badanej młodzieży doznaje agresji i przemocy internetowej, jej najczęstsze formy to złośliwe komentarze, wulgaryzmy i obraźliwe memy. Niepokoi manipulowanie opinią kolegów i nastawianie innych przeciwko sobie, a także ujawnianie intymnych informacji.

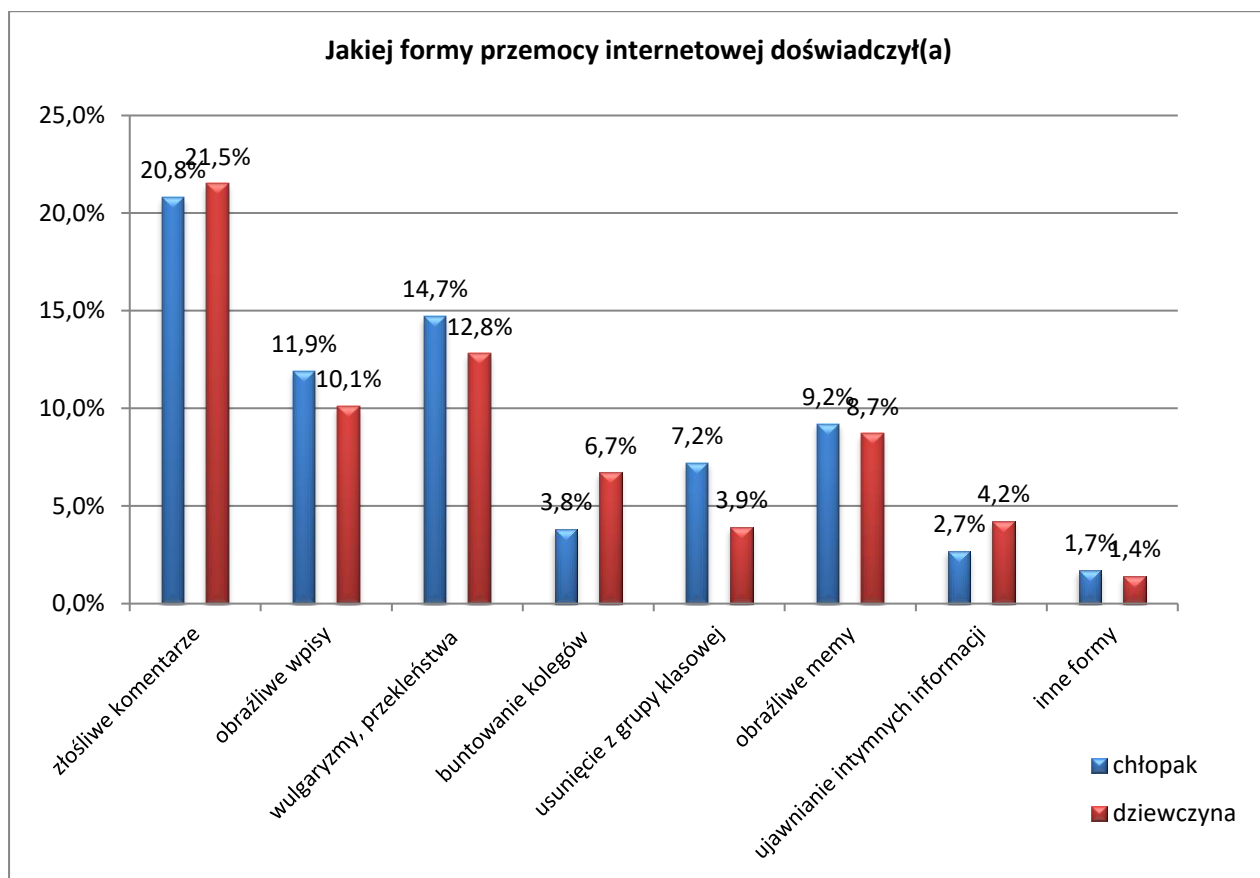
Wyk.6. Częstość korzystania z telefonu komórkowego

Wyk.7. Częstość korzystania z komputera

Wyk.8. Doświadczenie przemocy internetowej

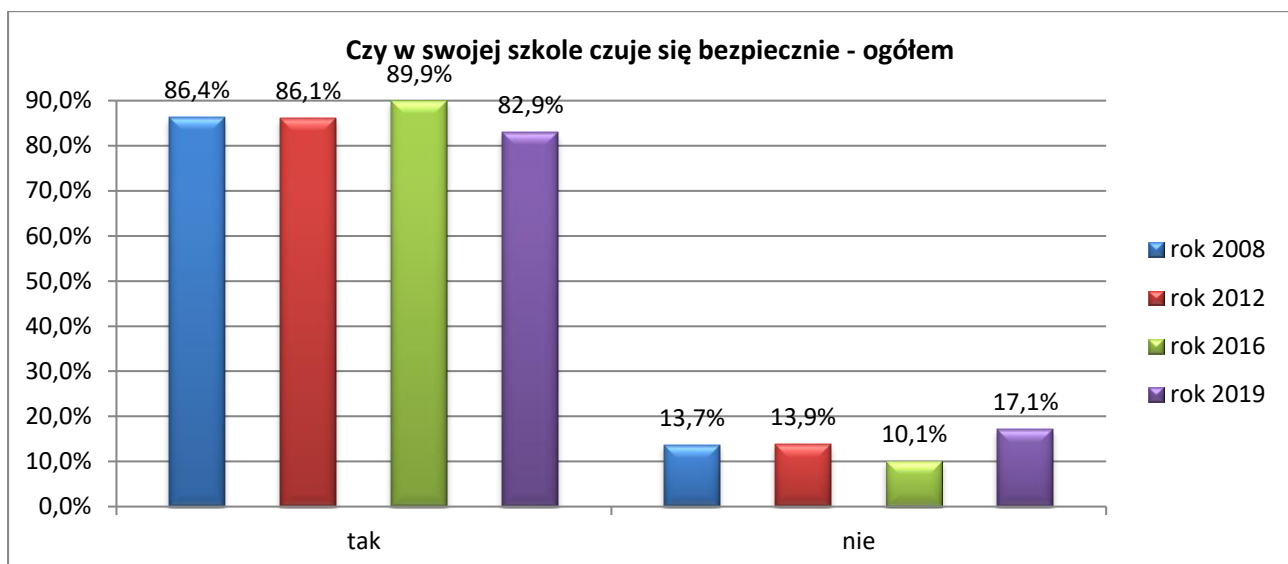

Wyk.9. Formy doświadczanej przemocy internetowej

PRZEMOC

W ciągu 11 lat zjawisko przemocy istotnie w kieleckich szkołach zmniejszyło się. Niestety, nadal nie są to marginalne zachowania, a ich dynamika jest zmienna. Ogólne poczucie bezpieczeństwa pozostaje na podobnym poziomie.

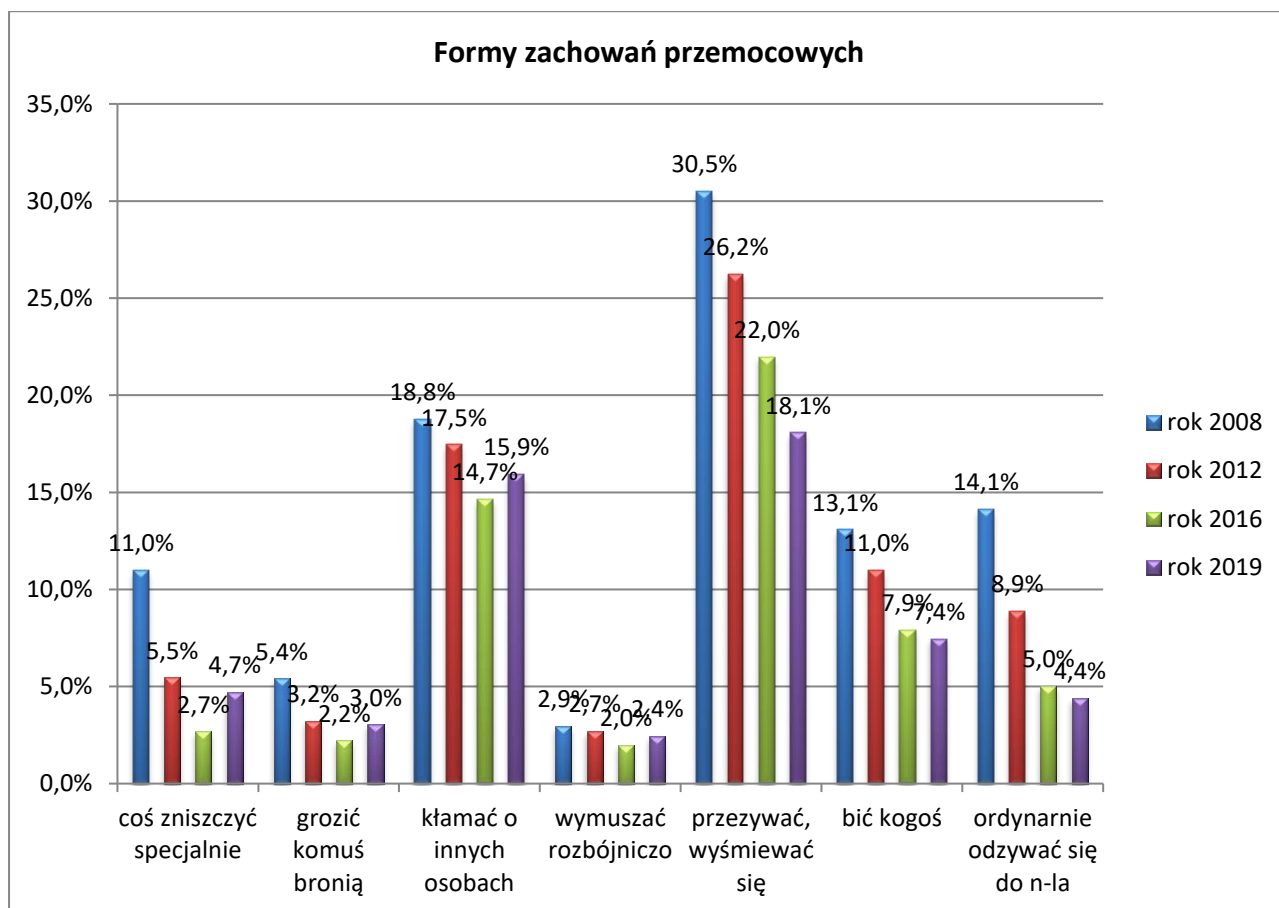

Wyk.10. Poczucie bezpieczeństwa w szkole

1. Od ostatniego badania w 2016 roku nieznacznie spadło wśród młodzieży poczucie bezpieczeństwa, niemniej blisko 83 % uczniów czuje się bezpiecznie w swojej szkole (2008 - 86%; 2019 - 83%). Nie można jednak lekceważyć tego, że 17% uczniów nie czuje się bezpiecznie w szkole. Nie ma większych różnic w tym względzie między dziewczętami (15%) a chłopcami (20%).
2. Spadło nasilenie takich zachowań przemocowych jak: niszczenie przedmiotów, przezywanie i wyśmiewanie, bicie czy ordynarne odzywanie się do nauczyciela. Występowanie tych zachowań zmniejszyło się zarówno u chłopców jak i dziewcząt.

Tab.10. Formy zachowań przemocowych

Formy zachowań przemocowych	rok 2008	rok 2012	rok 2016	rok 2019
coś zniszczyć specjalnie	11,0%	5,5%	2,7%	4,7%
grozić komuś bronią	5,4%	3,2%	2,2%	3,0%
kłamać o innych osobach	18,8%	17,5%	14,7%	15,9%
wymuszać rozbójniczo	2,9%	2,7%	2,0%	2,4%
przezywać, wyśmiewać się	30,5%	26,2%	22,0%	18,1%
bić kogoś	13,1%	11,0%	7,9%	7,4%
ordynarnie odzywać się do n-la	14,1%	8,9%	5,0%	4,4%

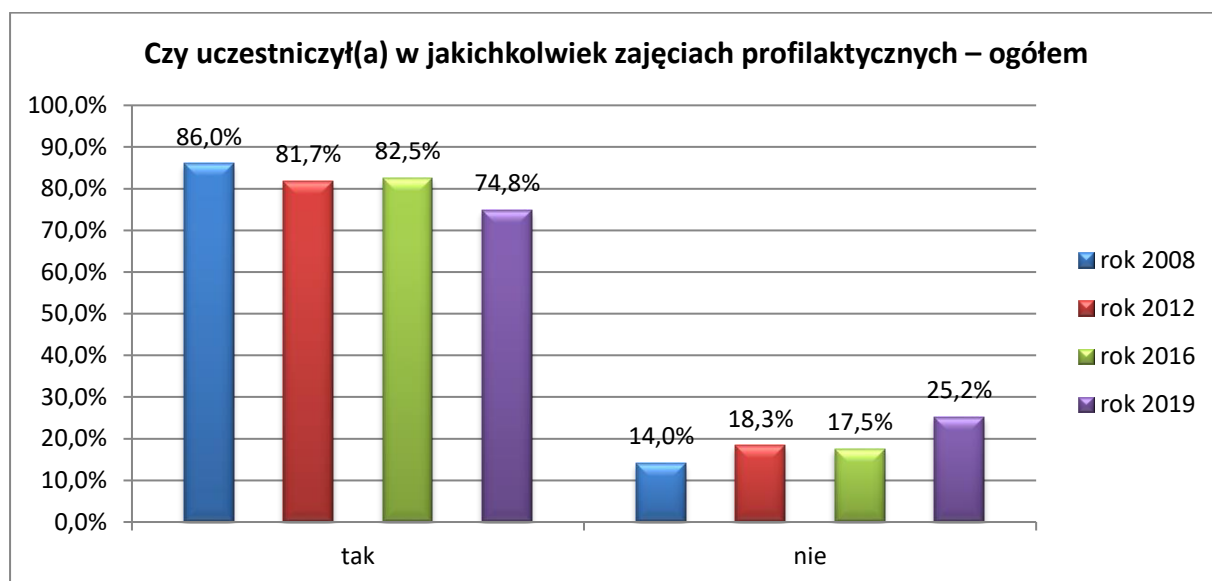
Wyk.11. Formy zachowań przemocowych

3. Dominujące formy przemocy aktualnie występujące u badanej młodzieży to: przezywanie, kłamanie, obmawianie innych (częściej występują u dziewcząt), bicie innych, ordynarne odnoszenie się do nauczyciela (częściej występują u chłopców).
4. Podsumowując: choć występowanie zjawiska przemocy w szkole istotnie zmniejszyło się, to jednak jest to zjawisko nadal obecne w naszych szkołach, 17% uczniów nie czuje się w swojej szkole bezpiecznie. Zmieniły się źródła występowania przemocy, 30% badanych doznaje jej w internecie.

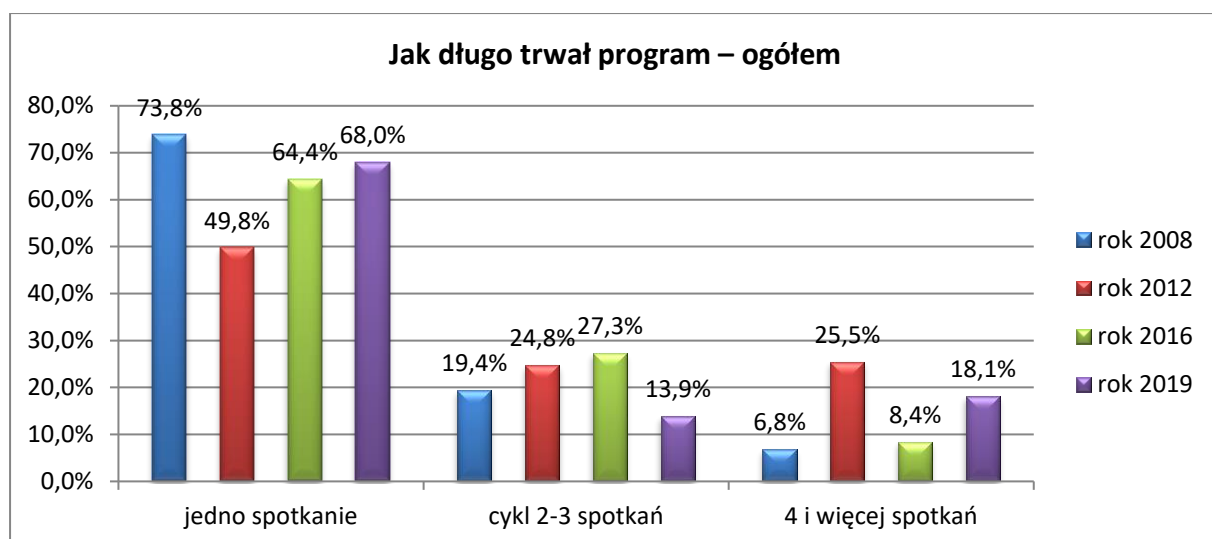
OCENA PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH PRZEZ UCZNIÓW

Ocena programów profilaktycznych na przestrzeni 11 lat jest zróżnicowana. Zaobserwowany został spadek udziału w zajęciach profilaktycznych od 86% w 2008 roku do 75% w 2019 roku. Należy przypomnieć, że obowiązkiem szkoły jest stworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki i objęcie nim wszystkich uczniów danej szkoły. Obecnie konieczną rzeczą jest wykorzystanie Internetu do zintensyfikowania oddziaływań profilaktycznych.

Związane jest to z zagrożeniem pandemicznym oraz ogólną tendencją uczniów do korzystania z Internetu.

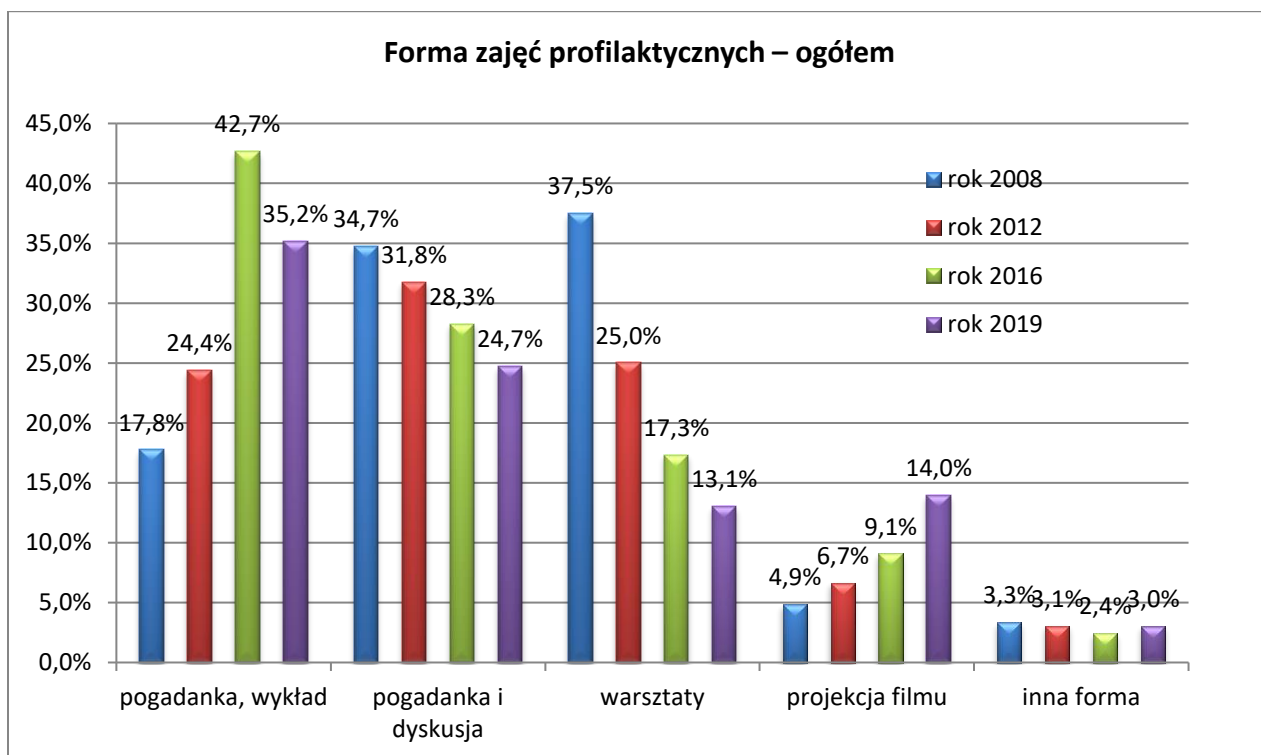

Wyk.12. Uczestniczenie w zajęciach profilaktycznych

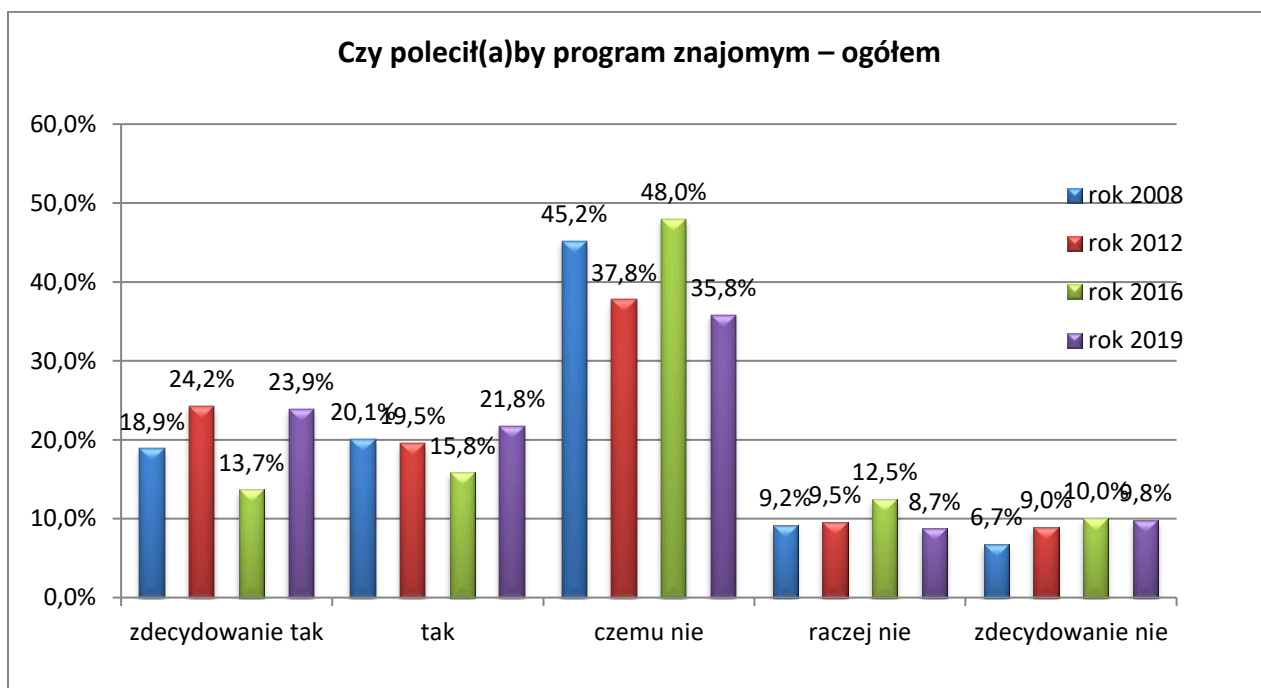

Wyk.13. Cykliczność profilaktyki

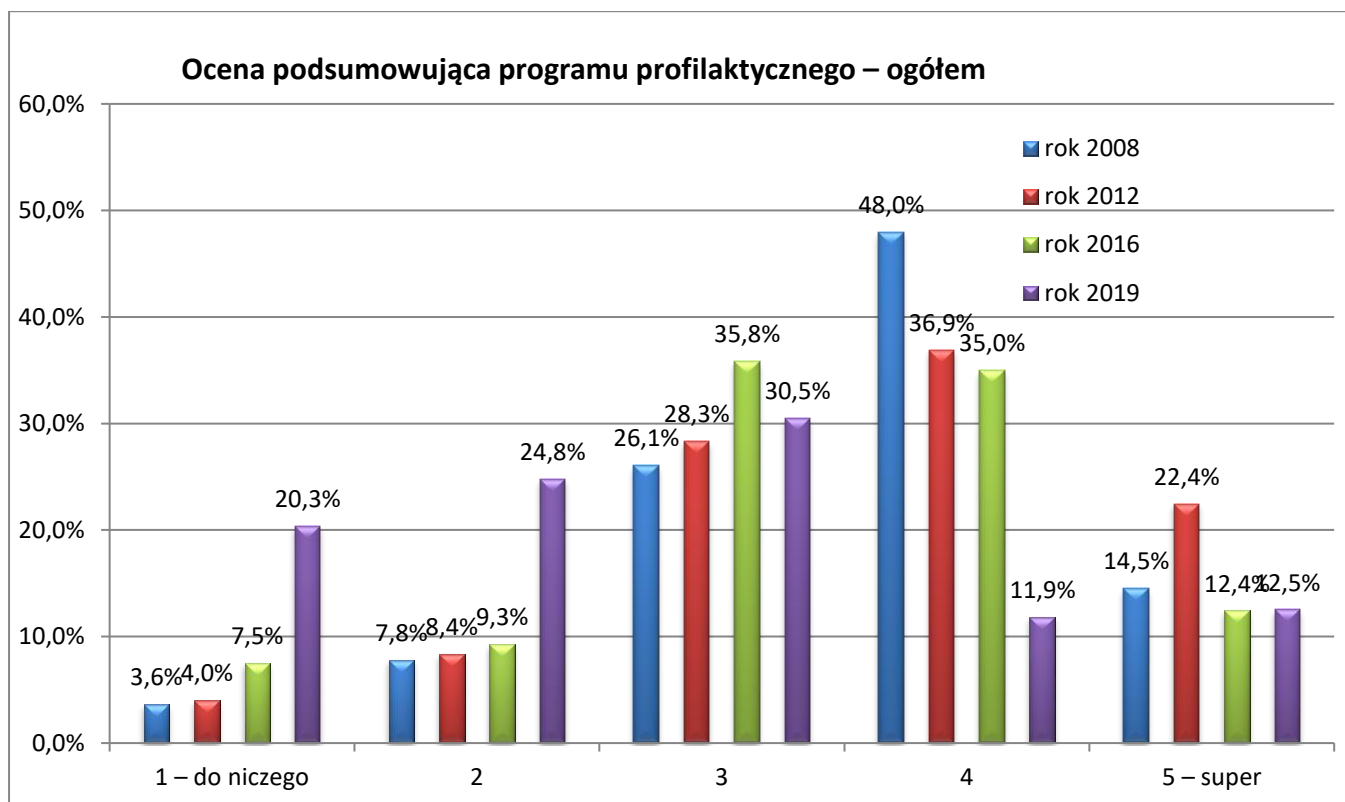
1. Około 25% podaje, że nie brało udziału w jakimkolwiek programie profilaktycznym.
2. Jeżeli brali udział w programie najczęściej przybierał on postać jednego spotkania (68%), w przypadku 42% uczniów był to cykl kilku spotkań.
3. W porównaniu z rokiem 2008 zmniejszyła się liczba takich form profilaktyki jak pogadanka czy wykład, ale spadła liczba warsztatów, wzrosła zaś ilość projekcji filmowych.

Wyk.14. Formy zajęć profilaktycznych

Wyk.15. Zalecanie znajomym uczestnictwa w programie profilaktycznym

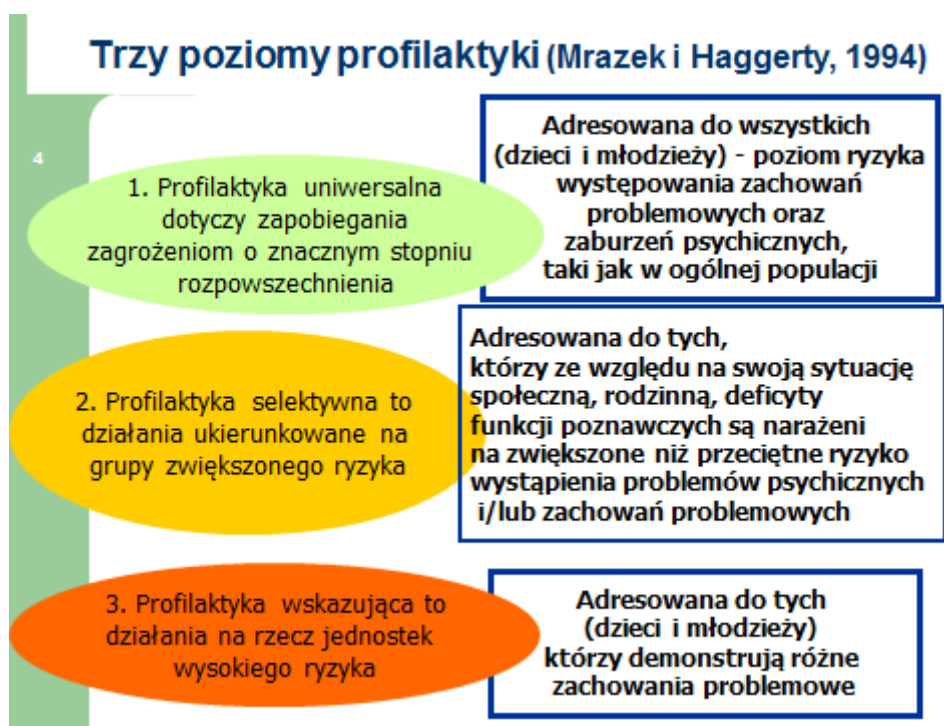
Wyk.16. Ogólna ocena podsumowująca program profilaktyczny

4. Zdecydowana większość badanych poleciłaby lub raczej poleciła program, w którym uczestniczyli uczniowie swoim znajomym. Niemniej w ogólnej ocenie programów (na skali 1-5) wzrosła do 22% ilość ocen negatywnych. Tylko 25% programów ocenione zostały jako dobre lub super.
5. Podsumowując: badana młodzież w zróżnicowany sposób jest zadowolona z proponowanych jej programów profilaktycznych. W związku z sytuacją pandemiczną konieczne jest opracowanie nowych form profilaktyki realizowanej w Internecie.

II. ZASOBY

INFORMACJE DOTYCZĄCE ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM I NADUŻYCIEM ALKOHOLU I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH W KIELCACH

1. Realizacja różnych poziomów profilaktyki

Profilaktyka uniwersalna skierowana do ogółu dzieci i młodzieży

Najczęstszym autorem programów profilaktycznych przeciwdziałających patologiom społecznym jest szkoła. Przy organizacji działań profilaktycznych na terenie szkoły wskazana jest współpraca wielu środowisk lokalnych na różnych płaszczyznach: instytucjonalnej, personalnej, rodzinnej, społecznej. Wszystkie te poziomy wymagają kooperacji z różnymi instytucjami, takimi jak: policja, służba zdrowia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i różne poradnie specjalistyczne. Jako osoby wspomagające pracę profilaktyczną wymieniani są najczęściej: psychologowie, socjologowie, pedagodzy, seksuolodzy, kuratorzy, lekarze różnych specjalności, pielęgniarki, policjanci, sędziowie, przedstawiciele różnych stowarzyszeń, władz lokalnych.

Programy profilaktyczne skierowane na uzależnienia, dotyczą najczęściej alkoholizmu, nikotynizmu oraz narkomanii. Profilaktyka uzależnień jest najbardziej rozwiniętą dziedziną w podejmowanych działaniach zapobiegawczych. Programy w tym zakresie realizowane są w szkołach od kilku lat, a ich ilość i jakość jest zróżnicowana. Konieczna jest systematyczna ewaluacja oddziaływań profilaktycznych. Ewaluacja taka powinna być prowadzona przez realizatorów programów ale przede wszystkim przez instytucje niezależne od szkoły. Przeprowadzone w 2008, 2012, 2016 i 2019 roku badanie opinii wśród uczniów i nauczycieli dotyczących efektywności oddziaływań profilaktycznych wskazuje na to, że programy profilaktyczne realizowane są we wszystkich kieleckich szkołach.

Realizowane programy w znacznej mierze mają charakter akcydentalny (pogadanki, wykłady), zbyt mało powiązane są w jakiś długofalowy program (np. warsztaty), szkoły za bardzo liczą na realizatorów zewnętrznych, a w zbyt małym stopniu wykorzystują własny potencjał.

Oddziaływania profilaktyczne winny dotyczyć innych, poza uzależnieniami chemicznymi zagrożeń, prowadzących do niedostosowania społecznego. Konieczne jest również poszerzenie profilaktyki związanej z nadużywaniem telefonu czy Internetu. Potrzebna też jest profilaktyka pozytywna, nakierowana na kształtowanie prozdrowotnych postaw i odnosząca się do wartości prospołecznych.

Na terenie miasta działa szereg świetlic i klubów młodzieżowych funkcjonujących poza systemem szkolnym choć z nim zintegrowanych. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach utworzył sieć świetlic środowiskowych i ośrodków wsparcia dla rodzin „4 Kąty”, w ramach których działa 6 filii świetlic w dzielnicach o najwyższym poziomie zagrożeń tj. Śródmieście, KSM, Bocianek, Dyminy i Herby. Inne świetlice, działające poza szkołami znajdują się na terenie całego miasta Kielce, prowadzone są przez różne stowarzyszenia, m.in. Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Stowarzyszenie Pomocni w Drodze „Rafaël”, „Oratorium Świętokrzyskie Św. Jana Bosko”, Parafię Rzymskokatolicką pw. św. Maksymiliana Kolbe, Ognisko Wychowawcze, Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców, Fundację „Możesz Więcej”, Stowarzyszenie „Siemacha”, Caritas.

Aby przeciwdziałać zjawiskom patologii społecznej wśród młodzieży, konieczna jest modyfikacja procesu wychowania również w aspekcie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz intensyfikowanie wielopoziomowych działań profilaktycznych. Na uwagę zwracają stowarzyszenia krzewiące kulturę fizyczną, rekreację i sport. Do najbardziej aktywnych z nich należą: Świętokrzyski Parafialny Klub Sportowy „Rodzina”, Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Guliwer”, Kielecki Klub Jeździecki „MAAG”, Miejski Uczniowski Klub

Pływacki „Korona Swim”, Uczniowski Miejski Klub Sportowy „ŻAK”, Klub Sportowy „Stella”, Parafialny Klub Sportowy „Polonia – Białogon”, „Świętokrzyskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe” Uczniowski Klub Sportowy Szkoły Mistrzostwa Sportowego WYBICKI, Fun Sport Kielce oraz inne tu nie wymienione.

Podsumowując: profilaktyka uniwersalna w związku z trudną sytuacją zdrowotną powinna być w jak największej mierze realizowana z wykorzystaniem Internetu.

Profilaktyka selektywna skierowana szczególnie do dzieci i młodzieży i innych grup ryzyka

Ogólnomiejski system pomocy i profilaktyki dla młodzieży z grup podwyższonego ryzyka zagrożenia uzależnieniami i niedostosowaniem społecznym dynamicznie rozwija się. Dla dzieci i młodzieży organizowane są grupy socjoterapeutyczne, które dzieciom zaniedbanym wychowawczo umożliwiają lepsze przystosowanie się do wymogów życia społecznego, redukcję napięć psychicznych, przepracowanie trudnych emocji. Jest to przykład obszaru, w którym profilaktyka styka się z pomocą psychologiczną: interwencją psychologiczną w kryzysowych sytuacjach oraz z pomocą psychoterapeutyczną. Celem działań profilaktyki selektywnej jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych oraz zmianie ich na zachowania prozdrowotne i prospołeczne, a także poprawa poczucia jakości życia. Oddziaływania profilaktyki selektywnej prowadzone są głównie w świetlicach młodzieżowych i klubach oraz w Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji.

Profilaktyka wskazująca adresowana jest do dzieci i młodzieży prezentujących zachowania problemowe (jednostki wysokiego ryzyka)

Profilaktyka ta ma na celu zapobieganie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ograniczanie częstości używania lub zmiana wzorów używania substancji na mniej „niebezpieczne”, ryzykowne. Działania ukierunkowane są głównie na indywidualną diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji. Dużą rolę w szerzeniu tego typu profilaktyki spełniają poradnie odwykowe, poradnie rodzinne oraz stowarzyszenia trzeźwościowe czy kluby abstynenta. W Kielcach najdłużej funkcjonuje klub abstynenta prowadzony przez stowarzyszenie Świętokrzyski Klub Abstynentów „RAJ”. Jego działalność

rozwinęła się niezwykle dynamicznie w ostatnich latach. Prowadzi on nie tylko profilaktykę wskazującą dla dorosłych, ale również skierowaną do dzieci i młodzieży.

W roku 2020 na terenie Kielc funkcjonuje czternaście grup Anonimowych Alkoholików, które spotykają w kilku miejscach na terenie miasta Kielce. Najczęściej zlokalizowane są one w ośrodkach odwykowych i parafiach.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W ramach realizacji zadań gminy współpracujemy z organizacjami pozarządowymi, które realizują zadania publiczne (zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) zlecone przez Miasto z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania patologiom społecznym. Głównym celem jest propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży wolnego od używek oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Organizacje pozarządowe realizują cele skierowane zarówno do dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych:

- ✓ Prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych,
- ✓ Zapewnienie bezpiecznego spędzania wolnego czasu, organizacja letniego i zimowego wypoczynku,
- ✓ Organizacja konkursów, festynów i imprez o charakterze sportowym, profilaktycznym skierowanych do dzieci i młodzieży, a także mieszkańców Kielc
- ✓ pomoc dzieciom w nauce,
- ✓ profilaktyka uzależnień,
- ✓ kształtowanie pozytywnego obrazu świata i zdrowego stylu życia,
- ✓ nauka radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- ✓ przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom-przemocy w rodzinie,
- ✓ patologiom, dysfunkcjom, skutkom ubóstwa, dyskryminacjom,
- ✓ pracy w grupie, komunikacji interpersonalnej,
- ✓ rozwijanie zdolności artystycznych i sportowych, itp.
- ✓ prowadzenie na terenie Miasta Kielce klubu abstynenta
- ✓ prowadzenie hostelu oraz zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków,
- ✓ prowadzenie programów wspomagających proces terapeutyczny i rehabilitacyjny osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin

1. Realizacja głównych form profilaktyki

a) Programy profilaktyczne

Od stycznia do 15 marca 2020 roku pracownicy Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach we współpracy z pedagogami szkolnymi prowadzili profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną poprzez realizację programów profilaktycznych wśród uczniów kieleckich szkół: „Bliżej siebie”, „W świecie emocji”, „Veto wobec narkotyków”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Jak sobie radzić ze stresem”, „Problematyka suicydalna”, „Problematyka uzależnień”. Przeprowadzono również spotkania z rodzicami poświęcone problematyce dopalaczy a także konfliktów klasowych. W zajęciach profilaktycznych i warsztatowych uczestniczyło 978 uczniów.

W związku z prowadzeniem na terenie całej Polski stanu epidemicznego placówki oświatowe zostały zamknięte a edukacja przeszła na tryb zdalny. Ponadto ograniczenia sanitarne oraz wytyczne poszczególnych ministrów i lokalnych samorządów nie pozwoliły na realizację działań profilaktycznych w sposób bezpośredni. Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach podjęło działania zmierzające do zbudowania strony internetowej, która będzie alternatywną formą realizacji zadań z zakresu profilaktyki. Biuletyn psychoprofilaktyczny to miejsce, które będzie skupiało dzieci, młodzież, rodziców oraz profesjonalistów we wspólnym dążeniu do szukania rozwiązań problemów i trudności w życiu codziennym, funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej, dylematów związanych z wychowaniem lub dostępem do fachowej wiedzy.

Ponadto we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kielcach oraz Wydziałem Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Kielce została zainicjowana kampania społeczna „**W-Rzuć to**” kierowana do dzieci i młodzieży. Jej celem jest zaangażowanie młodych ludzi do podejmowania różnorodnych działań profilaktycznych. W pierwszym etapie ogłoszono konkurs kierowany do uczniów ze szkół ponadpodstawowych na stworzenie pracy multimedialnej (np. filmik profilaktyczny, prezentacja multimedialna) w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom, cyberprzemocy, hejtu i budowaniu właściwych relacji społecznych oraz promowania jej przez uczestników w Internecie. Kolejne etapy kampanii będą kontynuowane w roku 2021.

Każda szkoła tworzy i realizuje własny szkolny program profilaktyczny. Tak więc, teoretycznie każdy kielecki uczeń objęty został oddziaływaniami profilaktycznymi. Niemniej w badaniach ankietowych 25% badanych podaje, że nie uczestniczyło w żadnym programie profilaktycznym w ostatnim roku.

Podsumowanie:

- 1) W oddziaływaniach profilaktycznych dominuje profilaktyka uniwersalna skierowana do ogółu dzieci i młodzieży. Konieczna jest dalsza ewaluacja programów prowadzona przez szkoły jak i instytucje pozaszkolne. Sądzić można, że profilaktyka ta jest dobrze realizowana w kieleckich szkołach, niemniej szkoły winny promować programy długoterminowe, również z wykorzystaniem Internetu.
- 2) System profilaktyki selektywnej jest już mocno rozwinięty. Szczególnie dotyczy to działalności pedagogów środowiskowych, klubów młodzieżowych i świetlic. Skuteczna profilaktyka selektywna wymaga nawiązania kontaktu z rodzicami. Tam gdzie taki kontakt nawiązano zagrożona młodzież kierowana była do specjalistycznych placówek pomocowych jak Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, Miejski Zespół Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, placówki leczenia uzależnień czy poradnie zdrowia psychicznego.
- 3) Istotny wzrost prób samobójczych i samobójstw oraz innych zagrożeń wśród młodzieży wskazuje na konieczność rozszerzenia oddziaływań profilaktycznych. Szczególnie jeśli chodzi o zjawisko dopalaczy, samouszkodzeń czy cyberprzemocy. Koniecznym jest rozwijanie profilaktyki pozytywnej, kształtującej postawy prozdrowotne i prospołeczne.

2. Działalność Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji.

W ramach Centrum działają następujące jednostki organizacyjne:

- I. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii :
  - A) Dział Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii dla Dorosłych,
    - Sekcja interwencji kryzysowej ,
    - Sekcja poradnictwa terapeutycznego i psychoterapii,
    - Sekcja rehabilitacji zaburzeń psychicznych oraz terapii rodzin,
  - B) Dział Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży
    - Sekcja profilaktyki uniwersalnej i wskazującej,
    - Sekcja profilaktyki selektywnej,2
    - Sekcja pomocy psychologicznej i terapii dzieci i młodzieży.
- II. Zespół ds. obsługi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

i Realizacji Programów Profilaktycznych:

- Sekcja ds. zobowiązania do leczenia odwykowego
- Sekcja ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Centrum w I półroczu 2020 roku udzieliło pomocy 1431 dorosłym i młodzieży oraz 139 dzieciom poniżej 15 roku życia. Podczas terapii rodzinnej udzielono 399 porad 108 rodzinom. Do końca czerwca 2020 roku udzielono 6226 porad.

Udzielono kilkuset porad i interwencji telefonicznych. Szczególną grupą, która korzysta z pomocy psychoterapeutycznej w Centrum są Dorosłe Dzieci Alkoholików. Osoby biorące udział w spotkaniach DDA pochodzą z rodzin z problemem alkoholowym lub rodzin z innymi poważnymi dysfunkcjami. Rozwiązaniu trudności DDA i ich wyleczeniu u większości pacjentów bardziej służy terapia grupowa niż indywidualna. Sesje odbywają się 1 raz w tygodniu, każda trwa 3 godziny. Rok pracy w grupie DDA okazuje się niewystarczający dla około połowy pacjentów. Dlatego została uruchomiana na przełomie 2005/2006 Grupa Rozwoju Osobistego (GRO), która dla większości potrzebujących dalszej terapii tego typu pacjentów jest lepszym rozwiązaniem niż powtórna grupa DDA czy nawet terapia indywidualna. W roku 2019 z psychoterapii grupowej korzystało 41 osób, którym udzielono 817 porad DDA oraz 305 porad GRO.

Wprowadzono stałe dyżury interwencji (pomoc w sytuacjach kryzysowych) w dni robocze od 8.00 do 20.00, uruchomiono też telefon interwencyjny działający w tych godzinach.

W listopadzie 2019r. rozpoczęła się również Kampania społeczna pn. **„Bo warto rozmawiać...”**. Polega ona na przeprowadzeniu wywiadów ze specjalistami ze Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach i działających w ramach tej instytucji Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii, podczas których będą prowadzone rozmowy o współczesnych problemach dzieci i młodzieży. Kampania została podzielona na 2 cykle wywiadów ze specjalistami. I część kampanii odbyła się w 2019r. Natomiast II część była kontynuowana w 2020r.

Wywiady dotyczyły:

1. zagrożenia suicydalnego,
2. uzależnień substancyjnych,
3. uzależnień behawioralnych wśród młodzieży,
4. przeciwdziałania agresji rówieśniczej, przemocy i cyberprzemocy,
5. zaburzeń emocjonalnych i autoagresji nastolatków,

6. zaburzenie czy już choroba psychiczna,
7. straty spowodowane uzależnieniami a motywacja do leczenia,
8. trauma dzieciństwa,
9. zaburzenia odżywiania,
10. czynniki chroniące przed zachowaniami szkodliwymi/ryzykownymi,
11. „Biała wstążka”. Kampania przeciw przemocy.

Centrum systematycznie współpracuje z licznymi placówkami profilaktycznymi z terenu Kielc i województwa. Na uwagę zasługuje współpraca z placówkami badawczymi jak np. Uniwersytet Jana Kochanowskiego. Dzięki tej współpracy corocznie organizowana jest Międzynarodowa Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Rodziny. Dzięki tej konferencji następuje wymiana doświadczeń w zakresie profilaktyki i pomocy zagrożonej rodzinie między pedagogami, psychologami czy terapeutami. Owocem tych konferencji są liczne wartościowe publikacje.

3. Udzielanie pomocy terapeutycznej i edukacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin, oraz reintegracji społecznej i zawodowej.

Według wyników badań przeprowadzonych przez Instytut Psychiatrii i Neurologii (badanie EZOP:2012), w Polsce 10,9% dorosłej populacji (18-64lat), tj. ponad 2,5 mln osób, nadużywa alkoholu, w tym uzależnionych jest ponad 500 000, tj. 2,2% populacji. Liczbę członków rodzin, która dotknięta jest konsekwencjami uzależnienia od alkoholu i nadużywania alkoholu bliskich, szacuje się na ok. 3 mln osób. Odnosząc tę proporcję do miasta Kielce należy liczyć się z pilnym zapotrzebowaniem na pomoc terapeutyczną dla ok. 4 tys. osób uzależnionych od alkoholu. Biorąc pod uwagę, że 3,5-krotnie więcej osób pije szkodliwie niż jest uzależnionych, sądzić należy, że ponad 10 000 mieszkańców Kielc ma wyraźne problemy z alkoholem. To nie tylko 20 000 osób, ale także 20 000 rodzin, w których żyje prawdopodobnie 60 000 ludzi. Tak więc przynajmniej co trzeci mieszkaniec miasta Kielce ponosi wyraźne szkody z powodu problemów alkoholowych.

Po utworzeniu przez Miasto Kielce Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 65 w Kielcach dostępność do ambulatoryjnego leczenia uzależnienia od alkoholu na terenie miasta Kielce jest dobra. Na terenie miasta działają ponadto dwa inne ośrodki terapii uzależnień. W roku 2019 Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym

ul. Grunwaldzka 45 obsłużył 832 pacjentów (737 uzależnionych oraz 95 współuzależnionych), w Przychodni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy z siedzibą w Kielcach ul. Jagiellońska 72 w terapii uczestniczyło 831 pacjentów uzależnionych i 235 współuzależnionych, zaś Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia ul. J. Nowaka Jeziorańskiego 65 analogicznie 619 i 195. W ramach ośrodka przy ul. Grunwaldzkiej 45 oraz ośrodka przy ul. J. Nowaka Jeziorańskiego 65 oprócz przychodni przy ul. Jagiellońskiej 72 funkcjonują oddziały dzienne terapii uzależnień. Szpital w Morawicy dysponuje 2 stacjonarnymi oddziałami terapii uzależnień.

Terapia uzależnienia jak i współuzależnienia (zgodnie ze stosownymi ustawami i rozporządzeniami) finansowana jest ze środków publicznych w ramach kontraktów z NFZ, z ubezpieczenia zdrowotnego; dodatkowe usługi terapeutyczne jak i profilaktyczne finansowane są z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Z roku na rok obserwowany jest wzrost znaczenia i efektywności leczenia odwykowego o charakterze ambulatoryjnym. W Kielcach również obserwujemy stopniowy wzrost liczby osób podejmujących leczenie ambulatoryjne. Pacjenci zgłaszający się do leczenia ambulatoryjnego nie oczekują praktycznie ani jednego dnia na przyjęcie do programów terapeutycznych, ale z leczenia korzysta (dobrowolnie jak i w wyniku nakazu sądowego) tylko około 25-30% osób uzależnionych od alkoholu wymagających takowego leczenia. Brak jest wystarczającej ilości miejsc w oddziałach stacjonarnych dla osób objętych nakazem sądowym leczenia uzależnienia. Osoby te i ich rodziny czekają na przyjęcie do szpitala w Morawicy ponad 1,5 roku.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach znajduje się Dział Bezdomności i jego placówki z siedzibą przy ul. Żniwnej 4 w Kielcach.

Od początku roku do dn. 30.06.2020 przebywało w nich 1067 osób. Z porad terapeutycznych skorzystało łącznie 48 osób, ilość konsultacji przeprowadzonych w pierwszym półroczu wynosi 371.

Warto nadmienić, iż do ośrodka przyjmowane są nie tylko osoby bezdomne. Osoby, będące pod wpływem alkoholu z uwagi na stan, zagrażający ich życiu i zdrowiu są przywożone przez służby mundurowe do Punktu Pomocy Doraźnej, gdzie przybywają do czasu wytrzeźwienia. W przypadku wyrażenia przez nich zgody do podjęcia terapii stacjonarnej mają możliwość skorzystania z transportu medycznego w celu dowiezienia do Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy lub do szpitala psychiatrycznego przy ul. Kusocińskiego. Z tej formy pomocy skorzystało 17 osób.

Większość osób, przebywających w Mieszkaniach Chronionych korzysta z terapii ambulatoryjnej w poradniach specjalistycznych na terenie Kielc oraz ze wsparcia doraźnego terapeuty ośrodka. Część osób, przebywających w Punkcie Interwencji Kryzysowej również jest motywowana oraz rozpoczyna terapię w w/w poradniach, bądź jest kierowana na leczenie stacjonarne (w zależności od diagnozy wstępnej, przeprowadzonej przez terapeutę ośrodka). Z uwagi na obecną sytuację epidemiologiczną nastąpiły spore ograniczenia, gdy chodzi o przyjmowanie klientów do Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy, w związku z czym istnieje potrzeba zatrudnienia dodatkowych specjalistów.

W Ośrodku w chwili obecnej zatrudnionych jest dwóch streetworkerów. W pierwszym półroczu 2020 roku streetworkerzy mieli kontakt z 49 osobami bezdomnymi, przebywającymi w niezamieszkałych miejscach na terenie Kielc. Ilość kontaktów wyniosła 597 razy. Streetworkerzy brali także udział we wspólnych patrolach z Policją i Strażą Miejską w godzinach wczesnoporannych oraz późnowieczornych – łącznie 5 razy (wynik również pomniejszony sytuacją epidemiologiczną i pracą streetworkerów z klientami przebywającymi w placówce). Mieszkańców Mieszkań Chronionych było 11.

Oferta pomocowa dla członków rodzin z problemem alkoholowym jest dość szeroka. Ośrodki Terapii Uzależnienia i Współzależnienia świadczą usługi w zakresie pomocy dla ofiar przemocy domowej oraz dla osób współzależnionych. Ponadto prowadzone są systematycznie zajęcia psychoterapeutyczne dla dorosłych dzieci alkoholików.

Ofiary przemocy domowej mogą skorzystać z pomocy Schroniska dla Kobiet Ofiar Przemocy prowadzonego przez Centrum Interwencji Kryzysowej dla Kobiet - Caritas. Wchodzący w skład MOPR Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie świadczy profesjonalną pomoc na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie (tj. „ofiar”, „sprawców”, „świadków”). Kielecki SOW wchodzi w skład ogólnopolskiego systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzi szereg działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. MOPR utworzył też świetlice środowiskowe „4 Kąty” dla dzieci z dzielnic Śródmieście, Bocianek, KSM, Dyminy i Herby.

Oferta pomocowa dla członków rodzin z problemem alkoholowym nie jest jeszcze wystarczająca. Potrzeby tu są duże, zwłaszcza jeśli chodzi o specjalistyczną pomoc dla dzieci i młodzieży, jak i pomoc w zakresie terapii rodzin. Przeciętny czas oczekiwania na przyjęcie do terapii rodzin wynosi 2-3 tygodnie.

Prowadzone są również zajęcia umożliwiające odzyskanie funkcji społecznych przez uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej prowadzonej przez Caritas. Uczestnikami są osoby długotrwale bezrobotne, po opuszczeniu zakładu karnego, niepełnosprawni oraz osoby

po ukończonej terapii i w jej trakcie. CIS dysponuje następującymi warsztatami aktywizującymi do pracy

- warsztat cateringowo - porządkowy,
- warsztat stolarski
- warsztat krawiecki
- mała poligrafia
- opieka domowa

4. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ilość wniosków złożonych przez:	Rok			
	2017	2018	2019	30.06.2020
Rodziny	184	180	165	61
Policję	180	172	143	74
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	70	117	119	26
Inne instytucje m.in.: MOPR, Prokuratura Rejonowa, kuratorzy, DPS, Straż Miejska	199	167	232	114
Razem:	633	636	659	275

Liczba wniosków, które wpływały do Komisji w latach 2017 i 2018 utrzymała się na podobnym poziomie. W roku 2019 możemy zauważyć nieznaczny wzrost liczby wniosków, które wpływały do Komisji. W roku 2020, w związku z pandemią liczba wniosków ulegnie zmniejszeniu. Nadal największa ilość pochodziła od rodzin, kieleckiej Policji i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (69% - 2017; 74% - 2018). Jednakże od roku 2019 możemy zauważyć powolny spadek wniosków kierowanych szczególnie przez rodziny i policję na rzecz wniosków składanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach (63 wnioski w 2018r.; 114 wniosków w 2019r.) oraz Prokuraturę Rejonową w Kielcach (72 wnioski w 2018r.; 95 wniosków w 2019r.). Wnioski kierowane przez Prokuraturę dotyczą przede wszystkim kierowców, którzy prowadzili pojazdy pod wpływem alkoholu.

Do Komisji najczęściej zgłaszani są mężczyźni i kobiety w wieku 26 – 57 lat (70%), w tym mężczyźni stanowią 55% zgłoszonych a kobiety 15%. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku 18-25 lat (4%) i powyżej 74 roku życia (1%).

Przeprowadzone zostały badania dotyczące skuteczności stosowania przymusu leczenia odwykowego w Kielcach. Są to unikatowe badania w skali kraju. Zaktualizowane dane zamieszczono w poniższej tabeli:

Efekt oddziaływań	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020 (VI)	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
leczenie ambulatoryjne	253	30%	325	35%	265	30%	275	33%	81	26%
leczenie stacjonarne	13	1,5%	16	2%	19	2%	6	1%	9	3%
Sprawy skierowane do Sądu	334	40%	344	37%	339	39%	277	33%	86	28%
nie stwierdzono uzależnienia	49	6%	41	5%	61	7%	73	9%	19	6%
postępowanie zakończone	189	22,5%	195	21%	188	22%	202	24%	112	37%
Razem wniosków rozpatrzonych	838	100%	921	100%	872	100%	833	100%	307	100%

1. Powyższa ewaluacja dotycząca skuteczności zastosowania procedury administracyjnego przymusu leczenia odwykowego w Kielcach w latach 2016 – VI.2020 wskazuje na to, że około 60-72% osób, wobec których wpłynęły wnioski podejmuje współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Deklaracje o dobrowolnym podjęciu leczenia odwykowego zarówno na poziomie ambulatoryjnym, jak i stacjonarnym bez nakazu sądowego podejmuje 29% - 37% osób zgłoszonych do komisji, w tym leczenie ambulatoryjne od 26% do 35% a stacjonarne od 1% do 3%. Komisja we współpracy z Ośrodkami ma możliwość monitorowania samego przebiegu leczenia a to pozwala na zmniejszenie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu. Należy podkreślić, jak ważna w procesie leczenia odwykowego osoby uzależnionej od alkoholu jest ścisła współpraca z rodziną, która może zasygnalizować Komisji lub terapeutę niepokojące zachowania bliskiej osoby. Dostępność do leczenia ambulatoryjnego na terenie miasta Kielce jest pełna i pacjenci nie muszą oczekiwać na przyjęcie do ośrodka odwykowego. Pomimo pandemii, każdy pacjent mógł korzystać z pomocy specjalistów. Terapie odbywały się za pomocą teleporad.

3. Pozostałe 28% - 40% spraw, przekazywanych jest do Sądu Rejonowego w Kielcach, ponieważ osoby zgłoszone do komisji nie wyraziły woli współpracy.
4. W przypadku ponad 20% sprawy są kończone ze względu na poprawę sytuacji osób uzależnionych (m.in. utrzymanie długotrwałej abstynencji).

III. WNIOSKI PODSUMOWUJĄCE RAPORT

1. W Kielcach objętych leczeniem odwykowym jest około 25-30% osób uzależnionych. Systematycznie wzrasta liczba osób uzależnionych korzystających z leczenia. W Kielcach jest ok. 4.000 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji); 9.000 – 13.000 osób pijących szkodliwie (7% populacji); ok. 8.000 osób dorosłych osób żyjących w otoczeniu alkoholika (ok. 5% populacji). Choć dostęp do leczenia ambulatoryjnego jest dobry, wyraźnie ograniczony jest dostęp do leczenia stacjonarnego osób objętych nakazem sądowym. Oczekiwanie na przyjęcie do szpitala w Morawicy przekracza 1,5 roku (nie dotyczy to osób zgłaszających się dobrowolnie, te nie czekają zasadniczo na przyjęcie do terapii).
2. Istnieje konieczność wdrożenia nowych programów terapii uzależnień zwiększających jej skuteczność, szczególnie w zakresie pracy nad głodem alkoholowym czy redukcji szkód spowodowanych piciem. Warto też wprowadzać programy nakierowane na kontrolę picia u osób nadużywających alkoholu.
3. Działalność GKRPA w zakresie instytucji leczenia odwykowego wskazuje na wysoką skuteczność tej procedury i konieczność jej utrzymania. Koniecznym też jest poszerzenie współpracy między GKRPA, Policją i Strażą Miejską oraz Działem do Spraw Bezdomności przy MOPR w zakresie interweniowania wobec osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu i zakłócających porządek publiczny,
4. Niezbędne jest dalsze prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Należy również przeprowadzić akcję kontrolowanego zakupu alkoholu, ponieważ tylko 50-60% sprzedawców alkoholu i tytoniu żąda okazania dowodu tożsamości od osoby wyglądającej na niepełnoletnią. Podtrzymywanie współpracy między Komisją, Wydziałem Przedsiębiorczości i Komunikacji Społecznej UM, Strażą Miejską oraz Policją ma służyć wzrostowi przestrzegania prawa w zakresie reklamy i sprzedaży wyrobów alkoholowych.

5. Niski procent osób korzystających z pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym (20-30%, potrzebujących) wskazuje na konieczność dalszego rozbudowywania oferty pomocowej dla tych osób. Rośnie grupa dorosłych dzieci alkoholików intensywnie szukających pomocy terapeutycznej. Z tego względu należy w większym zakresie wdrożyć w placówkach pomocowych programy krótkoterminowej terapii par z osobą uzależnioną oraz programy pomocowe dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
6. Wzrosła liczba uczniów którzy nie mieli kontaktu z alkoholem w ciągu roku przed badaniem (32% 2016, 40% 2019). Prawie 13% młodzieży pije jednak alkohol częściej niż 3 razy w miesiącu, 3% młodzieży przyznaje się do przebywania na terenie szkoły pod wpływem alkoholu. Nadal koniecznym jest poszerzenie oferty profilaktycznej kierowanej do młodzieży zarówno w zakresie form jak i treści profilaktycznych. Nowoczesna profilaktyka winna mieć charakter zintegrowany jak i nakierowany na wzmacnianie pozytywnych wartości indywidualnych oraz rodzinnych. Konieczne jest zorganizowanie profilaktyki poprzez Internet
7. Spadł ogólny odsetek uczniów eksperymentujących z narkotykami, ale około 6% badanej młodzieży jest zagrożonych narkomanią, gdyż sięgają po narkotyk więcej niż 3 razy w roku, a 2% częściej niż 3 razy w miesiącu.
8. Zjawisko przemocy w szkole na przestrzeni lat 2008-2019 zmalało. Pojawiły się jednak nowe formy przemocy poprzez Internet: aż 30% młodzieży podaje, że padło ofiara takiej formy przemocy.
9. Nowym groźnym zjawiskiem są e-uzależnienia. Związane są one ze zjawiskiem nałogowego korzystania z Internetu, komputera czy telefonu komórkowego. Szczególnie problem ten dotyczy nastolatków. Około 20% spośród nich korzysta z tych środków komunikacji (zwłaszcza telefon i Internet) czy „zabawy” w sposób nawykowy czy o cechach uzależnienia.
10. Ponad 25% młodzieży twierdzi, że nie uczestniczyła w żadnym programie profilaktycznym. Spadły też na przestrzeni 11 lat oceny programów profilaktycznych, 22% ocenia je negatywnie. Zbyt dużo jest też programów opartych na pogadance czy wykładzie (35%), choć częstość ta zmniejszyła się od 2016 roku (42%). Koniecznym jest więc przeszkolenie pedagogów i nauczycieli w zakresie nowoczesnych form profilaktyki i zintensyfikowanie profilaktyki na terenie szkół. Szkoły w większym zakresie powinny prowadzić profilaktykę w oparciu o swoją kadre.

11. W Kielcach szacuje się, że ponad 7.000 dzieci żyje w rodzinach, gdzie występuje alkoholizm (4% populacji). Należy zwiększać ofertę pomocową dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz osób dorosłych pochodzących z takich rodzin.
12. Profilaktyka selektywna kierowana winna być nie tylko do młodzieży, ale i studentów zagrożonych uzależnieniami oraz innego rodzaju problemami, w tym kryzysami i tendencjami suicydalnymi. Według badań przeprowadzonych przez Fundację Dajmy Dzieciom Siłę (jedną z najważniejszych organizacji pomocowych zajmujących się krzywdzeniem dzieci) występuje w Polsce wzrost zagrożenia tendencją suicydalną u dzieci i młodzieży. Istnieje konieczność dalszego rozwijania działalności pedagogów środowiskowych oraz świetlic i klubów młodzieżowych, a także rozwijanie profilaktyki pozytywnej, kształtującej postawy prozdrowotne i prospołeczne.
13. Dużą rolę w szerzeniu profilaktyki wskazującej pełnią stowarzyszenia trzeźwościowe oraz kluby abstynenta. Tworzone Kluby Integracji Społecznej przy tego typu stowarzyszeniach mogą w realny sposób ograniczyć zjawisko wykluczenia społecznego wśród uzależnionych.
14. Konieczne jest dalsze poszerzanie odpowiednio przygotowanej kadry do prowadzenia profilaktyki (szczególnie selektywnej), interwencji, pomocy psycho-pedagogicznej oraz psychoterapii.
15. Biorąc pod uwagę wzrost spożywania alkoholu obserwowany w ostatnich latach w Polsce należy organizować i tworzyć kampanie ogólnospołeczne, o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym wykorzystując różne środki i różnorodne media.

SPIS TREŚCI:

	strona
Wstęp	2
Podstawy prawne.....	3
Rozdział I	
Ogólne cele programu.....	4
Szczegółowe cele programu.....	4
Rozdział II	
Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób z problemami uzależnień	5
Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna dla członków rodzin z problemem uzależnień oraz ofiar przemocy w rodzinie.....	6
Profilaktyka uzależnień skierowana do społeczności lokalnej, w szczególności do dzieci i młodzieży	7
Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz readaptacji społecznej i zawodowej.....	8
Prowadzenie działalności Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji	9
Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11
Rozdział III	
Realizatorzy programu.....	13
Rozdział IV	
Zasady finansowania niniejszego Programu.....	14
Załącznik	
Raport diagnostyczny Stanu Problemów Społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych oraz zasoby umożliwiające ich rozwiązywanie w Kielcach.....	15